

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

**НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СТОПАНСКИ НАУКИ И УПРАВЛЕНИЕ
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА
ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ –
ВАРНА**

Уважаема госпожо председател на Акредитационния съвет на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за институционална акредитация на Икономическия университет – Варна. Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО, чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за институционална акредитация на висшите училища в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 77, ал. 2 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА.....	2
II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ПРИ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ.....	3
III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗВО.....	4

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	РЕШЕНИЯ	Номер и дата на протокола/датата на извършеното действие
1.	Информация за решението при предходната акредитация	Протокол № 20/04.10.2012 г.
2.	Откриване на процедурата от Акредитационния съвет (АС)	Протокол № 10/24.04.2017 г.
3.	Утвърждаване на състава на Експертната група (ЕГ) от АС	Протокол № 15/01.06.2017 г.
4.	Извършено посещение на ЕГ в Икономическия университет	12.06-15.06.2017 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПКСНУ	Протокол № 3/24.01.2018 г.
6.	Обсъждане и приемане на доклада на ПКСНУ и изпращането му до Икономическия университет за становище	Протокол № 5/21.02.2018 г.
7.	След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПКСНУ предоставя доклада на АС	Протокол № 7/07.03.2018 г.

Оценяването по процедурата за институционална акредитация на Икономически университет – Варна е осъществено от експертна група в състав:

1. **проф. д-р ик.н. Нено Павлов Ненов**, Международно висше бизнес училище – Ботевград, ръководител
2. **доц. д-р Диана Карамфилова Ималова**, Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов
3. **доц. д-р Ирена Кирилова Емилова**, Нов български университет – София
4. **доц. д-р Емилия Александрова Занкина**, Американски университет в България – Благоевград
5. **Борислава Ангелова Ирибозова**, студент във Висшето училище по застраховане и финанси – София

Наблюдаващ процедурата член на ПКСНУ: доц. д-р Георги Николов

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ПРИ ПРЕХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Икономическият университет (ИУ) е получил институционална акредитация с решение на Акредитационния съвет (АС) на НАОА от 04.10.2012 г. (Протокол № 20) с оценка 8,46 за срок от пет години и общ образователен капацитет от 13 000 студенти и докторанти.

При тази акредитация на ИУ са направени **три препоръки** от АС на НАОА:

Препоръка № 1. Да се актуализира мисията на университета в съответствие със съвременните възможности за развитие на висшето образование и научните изследвания.

Срок: м. октомври 2013 г.

Препоръка № 2. Да се ориентира научноизследователската дейност към актуални и значими проблеми и се повишат резултатите от научните изследвания. Да се разширява сътрудничеството на университета с национални и чуждестранни висши училища и организации при осъществяването на научноизследователски и образователни проекти.

Срок: постоянен.

Препоръка № 3. Да се развива нов професорски състав в университета.

Срок: постоянен.

През 2016 г. е проведена процедура за следакредитационно наблюдение и контрол (САНК) в ИУ, във връзка с която той е представил в НАОА доклад за изпълнението на препоръките в решението на АС на НАОА от 04.10.2012 г., както и доклад по прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав в университета.

На свое заседание на 07.04.2016 г. (Протокол № 8) АС на НАОА е приел **решение**, с което е:

- утвърдил доклада на Постоянната комисия (ПК) по САНК за изпълнението на препоръките в решението на АС от 04.10.2012 г.;
- констатирал, че университетът е изпълнил препоръка № 1 и изпълнява препоръки № 2 и № 3;
- утвърдил доклада на ПК по САНК за прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав в ИУ. Той е констатирал, че представените материали от университета за прилагането на тази система доказват спазването на критерий № 1, № 2, № 3, № 4, № 5, № 7, № 8, № 9 и № 10 и неспазването на критерий № 6 „Проведени целеви анкетни проучвания от висшето училище сред работодатели за идентифициране на изисквания на практиката към подготовката на студенти, търсенето и реализацията на дипломираните студенти”, като е препоръчал университетът да осигури спазването на този критерий до следващата му институционална акредитация.

При работното посещение на Експертната група (ЕГ) в ИУ по процедурата за неговата институционална акредитация е отделено приоритетно внимание на последователността и устойчивостта на предприетите действия и мерки от университета за изпълнението на препоръките при предходната му институционална акредитация и при проведената процедура за следакредитационно наблюдение и контрол (Приложение 1.1). На тази основа ЕГ е потвърдила оценката на АС на НАОА за изпълнението на препоръка № 1 в неговото решение от 04.10.2012 г. и е констатирала, че университетът е постигнал значителен напредък по изпълнението на препоръки № 2 и № 3, които са с постоянен срок. Тя е констатирала също така, че ИУ е изпълнил препоръката по критерий № 6 във връзка с проведената процедура за следакредитационно наблюдение и контрол, като през оценявания период той е осъществил анкетни проучвания сред работодателите за идентифициране на изискванията на практиката и пазара на труда към подготовката на студентите и тяхната професионална реализация.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗВО

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция и в интерес на обществените потребности.

1.1.1. ИУ има приета и публично огласена на официалната му интернет страница политика за осигуряване на качеството на отделните университетски дейности, която е част от неговото стратегическо управление и е насочена към удовлетворяване потребностите на обществото от висококвалифицирани специалисти в конкретни области. Тя е документирана в Стратегията за развитие на ИУ за периода 2015-2020 г. и в Наръчника по качеството, като за нейното реализиране са изградени подходящи организационни структури по равнища на управление в университета и определени техните отговорности. Академичната политика по качеството е прозрачна и достъпна за обществото и е насочена към развитието на институционалната и индивидуалната култура на качеството.

Политиката за осигуряване на качеството в ИУ е съобразена с публично оповестените мисия, стратегически цели и приоритети в развитието на университета. За нейното реализиране е разработена и функционира ефективно Система за управление на качеството (СУК), съответстваща на международния стандарт ISO 9001:2008, която е сертифицирана от Germanische Lloyd и ресертифицирана от DNV-GL. СУК е ключов елемент при реализирането на политиката по качеството и модернизирането на университета за повишаване на неговата конкурентоспособност в Европейското пространство за висше образование.

За управлението, поддържането и контролирането на качеството на обучението и на академичния състав в университета са разработени и внедрени Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав (СОПКОАС), Система за финансово управление и контрол, Тюторна система и Система за стимулиране труда на академичния състав и на служителите в ИУ.

СОПКОАС обхваща всички равнища на управление, поддържане и контрол на качеството и е огласена на официалната му интернет страница (www.ue-varna.bg). За осигуряването и управлението на качеството на научноизследователската дейност (НИД) в ИУ е създаден и функционира Научноизследователски институт (НИИ), чиято дейност е ориентирана към дългосрочна изследователска дейност по приоритетните научни направления на университета и интегрирането на науката, обучението и корпоративните практики, обединявайки шест научноизследователските центрове в единна структура. Приоритетите на НИИ, които са основни научни приоритети и на университета, са публично огласени на неговата интернет страница (<http://research.ue-varna.bg>).

Основният документ, представящ политиката и целите по качеството и регламентиращ прилагането на СУК в ИУ, е Наръчникът по качество, достъпен на интернет страницата на университета и на хартиен носител, в който са идентифицирани заинтересованите страни в областта на качеството. В наръчника са описани също така функциите и взаимодействията

при разработването, прилагането, актуализирането и контрола на политиката по качеството в рамките на действащата организационно-функционална структура на университета.

За ефективното осъществяване на дейностите по качеството в ИУ са изградени адекватни вътрешни структури – **Център за качеството на обучението (ЦКО)**, с функции да подпомага поддържането и усъвършенстването на СУК, прилагането на процедурите по вътрешно оценяване на качеството и предлагането на управленски решения във връзка с неговото подобряване, и **Оперативна комисия за координация и контрол на качеството (ОККК)**, в която участват представители на преподавателите, администрацията, студентите и докторантите. Тя работи в тясно сътрудничество с университетската **Комисия за осигуряване и оценяване на качеството (КООК)**, като помощен орган с консултативни и координиращи функции, включваща представители на факултетите, студентите, синдикатите и работодателите. На равнище първични звена (катедри) са определени **отговорници по качество**, като контролът върху процедурите за осигуряване на качеството се осъществява от **сертифицирани вътрешни одитори**.

Представители на студентите и докторантите участват във всички колективни органи, свързани с управление на качеството в университета (Общото събрание, академичния съвет, факултетните и катедрените съвети), а съвместно с представители на бизнеса и други заинтересованите страни – и в специализираните университетски оперативни комисии. Актуалната вътрешна и външна нормативна рамка по осигуряване на качеството в ИУ е достъпна в електронната платформа на СУК.

1.1.2. За изпълнението на документираните мисия, стратегически цели и задачи на своето развитие, ИУ осъществява образователна дейност във всички форми и степени на обучение на добро професионално равнище, както и научни изследвания чрез висококвалифициран академичен състав. Тяхната реализация е съобразена както с националния контекст, в който се осъществява академичната политика, така и с институционалния контекст, изразяващ се във възприетия стратегически подход при управлението на университетските дейности, включително и в областта на осигуряване на тяхното качество.

В ИУ се прилага политика по осигуряване на качеството на образователната и научноизследователската дейност в съответствие с обявената негова мисия и приетите вътрешни нормативни актове и документи – Мандатната програма на ръководството на университета Стратегията за развитие на ИУ за периода 2015-2020 г. (<https://www.ue-varna.bg/bg/article.aspx?id=19079>), Правилника на ИУ, Правилника за НИД на академичния състав, Правилника за дейността на Центъра за електронно и дистанционно обучение (ЦЕДО), СОПКОАС и други вътрешни правилници, наредби, правила и процедури за регламентиране на отделните негови дейности, кандидат-студентски справочници, информационни и рекламни материали, което ѝ придава официален статут и осигурява широк достъп до нея на заинтересованите страни. С подобна цел и в подкрепа на стратегическото управление на ИУ, в него са създадени специализирани комисии по учебната дейност към отделните факултети (СКУД) и Постоянна комисия по учебната дейност (ПКУД) към университета и нов административен сектор „**Управленски анализи и рейтингова система**”, включващ екип от експерти с подходяща квалификация.

На основата на посочените вътрешни нормативни актове и документи са определени отговорностите по равнища на управление в университета за изпълнението на мисията и стратегическите му цели: **поддържане на високо професионално равнище на образователната и научноизследователската дейност и развитие на университета като водеща образователна и научна институция, с утвърдена идентичност в европейското образователно пространство** (www.ue-varna.bg).

Изпълнението на стратегическите цели на ИУ се оценява периодично в негови официални документи, които се огласяват на университетската интернет страница, в

годишни отчети с мерки за промени, представени от ректора на заседания на академичния съвет и Общото събрание, доклади на заместник-ректора по учебната дейност и акредитациите за работата на ПКУД към университета, отчети на НИИ, доклади за резултатите от извършените вътрешни одити и други оценъчни материали.

1.1.3. В ИУ се осъществява успешна политика за взаимовръзка и интеграция на научните изследвания с образователната дейност чрез изградената академична инфраструктура и вътрешната регулаторна рамка, включваща правила, процедури и стандарти. В отделен сегмент на тази политика са представени отговорностите на ръководството на университета за стимулиране на качеството на научно-изследователската дейност на студентите и докторантите в отделните форми на обучение.

Политиката за осъществяване на взаимовръзка и интеграция между научните изследвания и обучението в университета е регламентирана в **Правилата за обвързване на резултатите от научните изследвания с образователната дейност, Стандарта за анализ и оценка на реализацията на резултатите от научните изследвания на преподавателите Правилата за атестиране на академичния състав на ИУ.** Тя се реализира чрез дейността на **Научноизследователския институт и Иновативната мрежа за сътрудничество на ИУ с бизнеса (University of Economics Business Network – UEBN),** включваща подсистемите „Кариерно развитие на студентите”, „Образователен процес”, „Студентско предприемачество” и „Консултиране на бизнеса”.

1.1.4. В ИУ е разработена и се прилага адекватна нормативна уредба за гарантиране на академичните свободи, нетърпимост към прояви на дискриминация, академични измами и плагиатство. В политиката на университета за противодействие на академичните измами и плагиатство приоритетно се прилага механизмът на превенция.

В съответствие с академичната автономия, ИУ е разработил и прилага подходяща вътрешна нормативна уредба за осигуряване на нетърпимост към прояви на дискриминация, академични измами и плагиатство. В университета се осъществява политика на превенция чрез утвърждаване на принципите за свобода на мисълта и изразяването, за равенство, честност и почтеност. Основните вътрешни нормативни актове и документи в тези области са **Етичният кодекс на ИУ, Правилата за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите, Правилникът за учебната дейност на ИУ, Правилникът за НИД на академичния състав и подсистемата „Проверка и оценка на знанията, уменията и компетентностите на студентите”** в университета. В него е създадена и функционира **Комисия по етика,** чиято дейност е регламентирана със специални правила.

Следвайки добрия опит на своя чуждестранен партньор по съвместната магистърска програма „Международен бизнес и мениджмънт” (Nottingham Business School), университетът прилага идентична негова система от мерки за борба с прояви на плагиатство в студентски и докторантски разработки при обучението по всички образователни програми в университета. Тя включва два основни инструмента: **Наръчника за преодоляване и предотвратяване на академични нередности (Quality Handbook – Academic Irregularities)** и системата-детектор „**Turnitin**” (онлайн проверка за съвпадение на текстове). В университета е утвърдена практиката всички решения във връзка с прояви на дискриминация, академични измами и плагиатство да се огласяват публично сред академичната общност, както и индивидуално за всеки конкретен случай.

През оценявания период в ИУ са осъществени и документирани 39 процедури за предотвратяване или санкциониране на академични измами и плагиатство от студенти и докторанти. Сравнително малкият им брой е доказателство за ефективността на

провежданата от университета политика за нетърпимост към такива прояви и приоритетно прилагане на превенцията под различни форми срещу опитите за измами и плагиатство, вместо констатирането им постфактум.

Констатации за изпълнението на критерий 1.1:

ИУ има официално институционализирана, документирана и публично огласена на официалната му интернет страница политика за осигуряване на качеството, която е част от неговото стратегическо управление и е насочена към удовлетворяване изискванията и потребностите на заинтересованите страни. Нейната реализация създава условия за интегриране на образователната и научноизследователската дейност в университета, за развиване на ценности и култура на качеството на всички управленски равнища. Създадени са нормативни и организационни условия за гарантиране на академичните свободи и нетърпимост към прояви на дискриминация, академични измами и плагиатство.

Критерий 1.2. Висшето училище поддържа вътрешна система за качеството на обучението и на академичния състав, която включва и проучване на студентското мнение.

1.2.1. В ИУ се прилага сертифицирана СУК, като в нейната структура е интегрирана ефективно функционираща вътрешна Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав (СОПКОАС), включваща и проучване на студентското мнение за качеството на предоставяните им образователни услуги. В университета са създадени и функционират ефективно специализирани комисии по качеството, в чиито състави са включени представители на студентите, докторантите, преподавателите, синдикатите и работодателите. В него се събира и анализира периодично информация за удовлетвореността на обучаваните в него лица от качеството на предлаганите образователни услуги.

СОПКОАС на ИУ включва методическия инструментариум за оценяване на качеството на обучението по отделните специалности, форми, ОКС и професионални направления. В нея са регламентирани процедурите и изискванията за извършване на прегледи на състоянието на отделните първични звена и академични дейности по отношение на постигнатото качество на обучението и на академичния състав. Ефективността на СУК и на нейната съставна част – СОПКОАС, се оценява чрез извършването на вътрешни и външни одити. При вътрешните одити се оценяват процесите и регистрират евентуалните несъответствия при прилагането на системата, правят се предложения за коригиращи или превантивни действия за подобряване на качеството. Констатираните несъответствия при одитите се документират в доклади, в които се правят предписания за предприемане на мерки за тяхното своевременно отстраняване и подобряване на обслужването на потребителите на образователни услуги.

Дейностите по изпълнението на направените предписания при вътрешните одити са регламентирани с процедурата **„Несъответствия, коригиращи и превантивни действия”** към СУК. Констатирано е от ЕГ, че през оценявания период са установени 98 реални и потенциални несъответствия, които са отстранени в определените за това срокове.

Чрез СУК на ИУ се събира регулярно информация от обучаваните се в него студенти за степента на тяхната удовлетвореност от предоставяните образователни услуги. Това се постига чрез извършване сред студентите на планови и извънпланови анкетни проучвания за оценяване качеството на обучението, организацията на практическото им обучение и на други образователни дейности. Проучванията се осъществяват по процедурите **„Измерване, анализ и подобрене на качеството”, „Проучване на студентското мнение за академичния състав, подлежащ на атестиране”, „Провеждане на анкетни проучвания за оценка на мнението на обучаваните се студенти, завършилите студенти и работодателите” и „Социални изследвания”**. Провеждат се също така периодични срещи

със студенти и представители на бизнеса за оценка на актуалността на учебното съдържание на конкретни дисциплини по процедурата „Създаване и актуализиране на учебната документация”, както и проучвания за удовлетвореността на студентите от функционирането на тюторната (наставническата) система в университета и други тематични проучвания чрез платформата за дистанционно и електронно обучение. През оценявания период чрез различни форми са проведени над 35 проучвания сред обучаващите се целеви групи в университета, като резултатите от тях са вземани предвид при формирането на политиката по качеството на обучението и провеждането на кандидатстудентските кампании за съответните учебни години.

1.2.2. В ИУ ефективността на СУК и на нейната съставна част – СОПКОАС, се оценява чрез извършването на външни одити (сертификационни, контролни и ресертификационни) и на вътрешни одити съгласно изискванията на международния стандарт ISO 9001:2008. При тях се оценяват отделните дейности и процеси в университета и регистрират евентуални несъответствия, правят се предложения за предприемане на коригиращи или превантивни действия за подобряване на качеството. Чрез СУК на университета системно се проучва мнението на обучаващите в него целеви групи по специално разработени и огласени процедури за установяване степента на тяхната удовлетвореност от предоставяните академични дейности и услуги.

В ИУ редовно се провеждат външни сертификационни, контролни и ресертификационни одити, както и вътрешни одити на СУК. Последните се извършват от квалифицирани и сертифицирани вътрешни одитори по утвърдени от ректора програми, като в тях се определят поименно одиторските екипи, в които участват и представители на студентите, предмета, времето и продължителността на одитите и конкретните одитирани звена на университета.

Основната цел на вътрешните одити е да се гарантира ефективното функциониране на СУК и нейното съответствие с изисквания на стандарта ISO 9001:2008. Те включват проверки за изпълнението на предписанията при предходни одити, оценки за работата на преподавателския състав, функционирането на образователните програми в университета и други въпроси.

Констатирано е от ЕГ, че през оценявания период в ИУ са планирани и извършени 8 вътрешни одита, като резултатите от тях са отразени в доклади, които са обсъждани на заседания на колективните органи за управление в университета и огласявани на неговата интернет страницата. Провеждани са и ежегодни външни одити от независима сертифицираща организация. През същия период в университета са организирани голям брой тематични семинари и обучения на преподавателите и служителите, свързани с прилагането на СУК, включително и в рамките на проекта „Методи и средства за разработване на учебно съдържание съобразно системата за натрупване и трансфер на кредити” по оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”.

Констатации за изпълнението на критерий 1.2:

За реализацията на политиката по осигуряване на качеството в ИУ се прилага сертифицирана СУК съгласно изискванията на международния стандарт ISO 9001:2008. Чрез нея се осигурява постоянно наблюдение и поддържане на качеството на учебно-преподавателската и научноизследователската дейност и на академичния състав на високо равнище. Периодично се извършват вътрешни одити за оценка на ефективното функциониране на СУК с участието на студенти, като резултатите от одитите се огласяват на интернет страница на университета. Провеждат се тематични семинари и обучения на преподавателите и служителите, свързани с функционирането на СУК в университета и повишаването на нейната ефективност.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация на професионалните направления и съответните специалности (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и други) при съдействието на заинтересованите страни.

2.1.1. Учебната документация на отделните специалности, форми на обучение, ОКС и професионални направления в ИУ е съобразена с образователната мисия и свързаните с нея цели и задачи на университета, които са разписани в Стратегията за неговото развитие до 2020 г. Тя е разработена по единни стандарти, регламентиращи основните структурни параметри за отделните ОКС и нормативи за студентска заетост.

Обучението на студентите в отделните специалности, форми, ОКС и професионални направления в ИУ, както и на докторантите, се осъществява на основата на предварително разработена и утвърдена по установения в университета ред учебна документация, която е съобразена със законовите изисквания.

Учебната документация на специалностите в ОКС „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“ включва квалификационни характеристики, учебни планове, учебни програми по отделните дисциплини и годишни графици на учебния процес. За специалностите, предлагани в дистанционна форма на обучение, учебната им документация включва още списъци на екипите, осигуряващи обучението в тази форма, справочник за организацията на достъпа до информационни ресурси, списъци на техническите и комуникационните средства, система за изпитване и оценяване на студентите и система за контрол на качеството на тяхното обучение. Учебната документация за ОНС „доктор“ пък включва квалификационна характеристика на съответната докторска програма, тематична програма за провеждане на конкурсния изпит по специалността, план на дейностите по програмата, учебните програми по отделните дисциплини и индивидуален учебен план на съответния докторант.

Разработването на учебната документация в университета и нейното институционално одобрение и актуализиране е регламентирано в Правилника за учебната дейност на ИУ, подсистемата „Усъвършенстване и актуализиране на учебното съдържание“ към СОПКОАС, Правилата за условията и реда за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в ИУ, Стандарта за разпределение на дейностите по обучението на докторантите в ИУ, процедурата „Създаване и актуализиране на учебната документация“, процедурата „Създаване и актуализиране на учебната документация за ОНС „доктор“ и работната инструкция „Разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение“.

Учебната документация на всички образователни програми в ИУ се разработва по единни стандарти, регламентиращи основните структурни параметри за отделните ОКС и нормативи за студентската заетост. Тя се обсъжда и одобрява на заседание на катедрата, към която е конкретната образователна програма, и разглежда от СКУД към съответния факултет или към Колежа по туризъм. След нейното одобряване от съответното първично звено, тя се обсъжда и приема на заседание на конкретния факултетен съвет или на съвета на Колежа по туризъм, обсъжда се от университетската ПКУД, приема се от академичния съвет и утвърждава от ректора на университета. Учебните програми по отделните дисциплини се приемат от факултетния съвет или от съвета на Колежа по туризъм и се утвърждават от неговия декан или от директора на колежа.

Графиците на учебния процес в ИУ се изготвят съгласно утвърдения макет „**График на учебния процес**“ и огласяват на информационните табла в университета и в официалната му интернет страница. Цялостен преглед на учебната документация на отделните

образователни програми се прави веднъж на четири години, а при необходимост и в по-кратки срокове.

2.1.2. В ИУ се прилага политика за осигуряване на добра професионална квалификация и реализация на студентите. Тя се основава на системни проучвания и анализи на пазара на труда на регионално, национално и международно равнище и на неговите потребности от конкретни специалисти с висше образование.

В университета се провеждат системни проучвания и анализи на пазара на труда на различни управленски равнища и на неговите потребности от конкретни специалисти от Центъра за иновации и развитие (ЦИР) към НИИ, Центъра за социални изследвания (ЦСИ) към НИИ, Центъра за изследване и прилагане на нови информационни и комуникационни технологии, факултетите, Колежа по туризъм, катедрите и секторите „Управленски анализи и рейтингови системи” и „Алумни и кариери” на университета. За тази цел се поддържат тесни връзки с бизнеса и привличат негови специалисти при обучението на студентите и осъществяването на съвместни дейности. Резултатите от проучванията сред бизнеса се отчитат при определянето на професионалната квалификация на обучаващите се студенти по отделните образователни програми, разкриването на нови програми или включването в учебните планове на съществуващите програми на нови дисциплини, свързани с потребностите на пазара на труда.

2.1.3. В ИУ се осъществява обучение на студенти трите ОКС и на лица в ОНС „доктор”, което е съобразено образователната мисия на университета и свързаните с нея стратегически цели и задачи. През оценявания период е увеличен броят на предлаганите от университета специалности в отделните ОКС, както и броят на докторските програми. Извършвани са промени в наименованията на специалности и в учебното съдържание на конкретни дисциплини и са закривани специалности, към които не е проявяван достатъчен интерес от страна на кандидат-студенти, работодатели и други заинтересовани страни.

Основните звена в организационно –функционалната структура на ИУ са следните:

- Финасово-счетоводен факултет (Катедри „Счетоводна отчетност“, „Финанси“, „Обща икономическа теория“ и „Правни науки“)
- Стопански факултет (Катедри „Икономика и управление на строителството“, „Индустриален бизнес“, „Икономика и управление на търговията“, „Стокознание“, „Аграрна икономика“)
- Факултет Управление (Катедри „Социални и хуманитарни науки“, „Маркетинг“, „Управление и администрация“, „Икономика и организация на туризма“, „МИО“)
- Факултет Информатика (Катедри Информатика, Статистика и приложна математика, Физическо възпитание и спорт)
- Департамент по езиково обучение (Катедри Западно-европейски езици, Славянски езици)
- Научно-изследователски институт (ЦИПКНИТ, Център Иновации и развитие, ЦСИ, Център за чужди езици, Център за финансово изследване и развитие, Център за качество на стоките и потребителска защита, Изследователски център по глобализация)
- Колеж по туризъм (Катедри Туризъм, Чужди езици)

В ИУ се осъществява обучение на студенти в ОКС „професионален бакалавър”, „бакалавър” и „магистър”, както и на лица в ОНС „доктор” в две области на висшето образование – „Социални, стопански и правни науки” и „Природни науки, математика и информатика”, по пет професионални направления: 3.6 „Право”, 3.7 „Администрация и управление”, 3.8 „Икономика”, 3.9 „Туризъм” и 4.6 „Информатика и компютърни науки” (Таблица 1). В ОКС „професионален бакалавър” се осъществява обучение по 4 специалности,

в ОКС „бакалавър” – по 23 специалности, в ОКС „магистър” – по 33 специалности, а в ОНС „доктор” – по 17 акредитирани докторски програми в отделните професионални направления.

През оценявания период в ОКС „професионален бакалавър” е разкрита една нова специалност с преподаване на руски език. В ОКС „бакалавър” са разкрити 8 нови специалности, в т. ч. три специалности с преподаване на английски език и една специалност с преподаване на руски език, 7 специалности са с променени наименования и учебна документация, а една специалност е закрыта. В ОКС „магистър” са разкрити 17 нови специалности, в т. ч. 6 специалности с преподаване на английски език и две специалности с преподаване на руски език, като по две от специалностите в тази степен се осъществява съвместно обучение с чуждестранни висши училища, 7 специалности са с променени наименования и учебна документация, а 15 специалности са закрыти. В ОНС „доктор” са разкрити и акредитирани 3 нови докторски програми.

2.1.4. В ИУ се осъществява системно проучване на мнението на студентите и докторантите и на външни заинтересовани страни за качеството на предлаганите от него образователни програми. Осигурено е участие на студентите, докторантите, бизнеса и работодателите при обсъждането на учебните планове и програми, като изразяваните от тях мнения и препоръки се документират и отчитат по установения в университета ред при определянето на политиката по промените.

В ИУ е утвърдена практиката при разработването и обновяването на учебната документация на предлаганите от него образователни програми да става с участието на представители на студентите, докторантите, бизнеса и публичната администрация. Изразяваните от тях мнения и препоръки по отделните програми се документират по подходящ начин и вземат предвид при извършването на промени в съответните програми. През оценявания период в дискусиите по съдържанието на учебната документация на отделните образователни програми са участвали 128 студенти и 156 представители на бизнеса, които са изразили 151 писмени мнения и препоръки по съответните програми. От студентите са предоставени и писмени становища за съответствието между придобиваните компетенции при изучаването на конкретни дисциплини и съдържанието на тестовете за оценяването им по тях.

В ИУ се извършват системни проучвания и за удовлетвореността на студентите от обучението и административното им обслужване през отделните етапи на техния „жизнен цикъл” (7 проучвания от ЦСИ, 22 проучвания от ЦИР и Центъра за качество на обучението и 4 проучвания от Колежа по туризъм), както и от отделните катедри, за което са предоставени на ЕГ съответни доказателства. Удовлетвореността на студентите, включително и от тестовете за тяхното оценяване, се проследява и чрез платформата за дистанционно и електронно обучение „Moodle”. Провежданите учебни стажове от студентите се оценяват чрез анкетни карти и електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN). Студентските оценки за стажовете се огласяват на тази платформа и на електронните страници на съответните катедри и обсъждат на заседания на колективните органи за управление в университета.

2.1.5. Учебните планове за отделните специалности, ОКС и професионални направления в ИУ са добре структурирани по отношение на включените в тях дисциплини и осигуряват изискваните се съгласно ЗВО минимален брой на кредитите за придобиване на висше образование на съответната ОКС. При тяхното разработване са спазени и изискванията на чл. 9, ал. 1 от Наредба № 21 от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища и на Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър”, „магистър” и „специалист”.

Учебните планове на предлаганите от ИУ специалности, форми на обучение, ОКС и професионални направления включват изискванията се по ЗВО групи дисциплини (задължителни, избираеми и факултативни) с конкретен брой часове за аудиторна заетост, включително седмична, и за извънаудиторна заетост, формите на контрол и присъжданите кредити (без факултативните дисциплини), като един кредит се присъжда за 30 часа аудиторна и извънаудиторна заетост.

При разработването на учебните планове в университета са спазени изискванията на чл. 42, ал. 1 от ЗВО за необходимия минимален брой на кредитите за придобиване на висше образование на съответната ОКС и за сроковете на обучение в отделните степени. В тях е осигурена възможност на студентите да избират определен брой учебни дисциплини през отделните семестри от конкретни групи избираеми и факултативни дисциплини.

В ИУ е добре регламентирано и **практическото обучение** на студентите, правилата за което са разписани в подсистемата за тяхното професионално практическо обучение. То се провежда съгласно действащите учебни планове, в които са определени времетраенето на обучението и начина на неговия контрол. За специалностите в ОКС „бакалавър” е предвидено провеждането на практическо обучение през шестия семестър с продължителност 45 дни, за което се присъждат 5 образователни кредита, а за специалностите в ОКС „професионален бакалавър” – през втория и четвъртия семестър, също с продължителност 45 дни и 5 кредита. Практическото обучение на студентите се осъществява на основата на подписани договори с конкретни организации.

При обучението в ОНС „доктор” се разработва индивидуален учебен план на съответния докторант съгласно законовите изисквания, в който се определят темата на дисертационния труд, изпитите по отделните дисциплини и сроковете за полагането им, посещения на лекции и упражнения, участия в курсове, семинари, конференции и други научни форуми, етапите и сроковете за подготовка на дисертационен труд. Избираемите учебните дисциплини и полаганите по тях изпити се съобразяват с темите на дисертационните трудове на отделите докторанти.

Констатации за изпълнението на критерий 2.1:

В ИУ е създадена подходяща организация и система от стандарти и процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация на отделните специалности, форми на обучение, ОКС и професионални направления. Формирани са ясни академични профили на предлаганите от университета образователни програми, регламентираны чрез вътрешни нормативни актове и процедури, които са публикувани на неговата интернет страница и се актуализират периодично. Учебната документация на отделните образователни програми отговаря на изискванията на действащите държавни нормативни актове за висшето образование в страната и е съобразена с образователната мисия на университета и свързаните с нея стратегически цели и задачи. При обновяването на документацията се отчитат тенденциите на пазара на труда и потребностите на практиката от специалисти с конкретни компетентности.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Официално са приети методически стандарти за учебната документация (учебни планове и програми) и стандарт (процедура) за промени в учебната документация, които са свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на обучение.

3.1.1. ИУ има официално приети единни стандарти за разработване и одобряване на учебната документация по степени и форми на обучение, както и правила за извършване на промени в нея, които са огласени на официалната му интернет страница. Тя се актуализира периодично, като се отчитат мненията на студентите и представители на бизнеса, както и прилаганите добри образователни практики в Европейското пространство за висше образование, с цел стимулиране на мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на тяхното обучение. Осъществява се системен административен контрол върху състоянието на учебната документация на катедрено, факултетно и университетско равнище. Полагат се усилия за засилване на връзките между осъществяваното обучение в университета и бизнеса на основата на сключените голям брой договори с бизнес организации за сътрудничество и провеждане на студентски практики, както и междуинституционални споразумения по програмата „Еразъм+”.

В ИУ се прилагат единни стандарти за разработване и одобряване на учебната документация на отделните ОКС и форми на обучение и за текущи промени в нея, които са разписани в подсистемата „Създаване и актуализиране на учебната документация” към СОПКОАС и процедурата „Мониторинг, периодичен преглед и актуализиране на учебната документация”. Учебната документация за докторската степен пък се разработва и актуализира по процедурата „Създаване и актуализиране на учебната документация в ОНС „доктор”.

В процесите по актуализирането на учебната документация в ИУ участват основните колективни органи за управление – катедрените съвети, факултетните съвети и академичния съвет, както и помощните консултативни структури – специализираните комисии по учебната дейност към факултетите и Колежа по туризъм и Постоянната комисия по учебната дейност към университета. Одобрените актуализации на учебната документация се утвърждават от ректора на университета и оповестяват сред заинтересованите лица чрез публикуването им на университетската интернет страница. При разработването и актуализирането на учебната документация се отчита мнението на студентите и потребителите на кадри на ИУ чрез включването на техни представители в съставите на колективните органи за управление и в помощните консултативни органи, което е потвърдено на срещата на ЕГ със студенти в университета и работодатели.

През оценявания период учебната документация на всички специалности и форми на обучение в отделните ОКС и професионални направления в университета е актуализирана два пъти (през 2012 г. и 2015 г.) При нейното актуализиране са отчетени резултатите от проучванията на сектора „Управленски анализи и рейтингова система” за добрите образователни практики в Европейското пространство за висше образование. Учебната документация за ОНС „доктор” е актуализирана през 2012 г., като към момента на работното посещение на ЕГ тя е била в процес на нова актуализация.

В университета е създадена необходимата организация за осъществяване на ефективен административен контрол върху състоянието на учебната документация. Основните документи, регламентиращи тази дейност, са СОПКОАС и подсистемата „Усъвършенстване и актуализиране на учебното съдържание”. Формирани са административни звена и определени длъжности с ясно формулирани контролни функции на различните управленски равнища (катедрено, факултетно и университетско) за осигуряване на необходимото качество на учебната документация. Периодичен контрол върху състоянието на учебната документация се осъществява при извършването на вътрешни одити в рамките на СУК.

В ИУ се полагат системни усилия за реализиране на връзката „университет – бизнес”. През оценявания период в него е провеждана последователна политика за осъществяване на добри взаимоотношения с бизнеса, разширяване на техния обхват и обогатяване на формите за сътрудничеството с бизнеса, включително и чрез електронната

платформа UEVN, с близо 300 регистрирани работодатели в нея. Университетът е подписал 172 договора за сътрудничество с бизнес организации в страна, 616 договора с такива организации за обучение и практика на студентите и 40 договора за обучение и практика на професионални бакалаври в Колежа по туризъм. Възможности за провеждане на учебни практики и стажове от студентите са осигурени и чрез подписаните междуинституционални споразумения по програмата „Еразъм+”.

3.1.2. В ИУ се прилагат разнообразни съвременни методи и интерактивни форми при осъществяване на образователната дейност и оценяване на постиженията на студентите. При тяхното обучение се прилагат иновативни практики, базирани на съвременните информационни и комуникационни технологии, което създава адекватна среда за развитие на дистанционното обучение.

В университета е създадена подходяща организация и среда за прилагане на съвременни методи и интерактивни форми за преподаване на учебния материал, за водене на практически занятия и оценяване на постиженията на студентите, които са регламентирани с подсистемата „**Методика на обучението**” към СОПКОАС. В програмните документи на университета е поставена като стратегическа цел развиването на съвременни методи и форми на преподаване, базирани на прилаганите добри практики при обучението на студенти в страната и чужбина и ориентирани към тях. През 2013 г. в ИУ е създаден **Център за изследване и прилагане на нови информационни и комуникационни технологии (ИКТ)**, като първа стъпка за реализиране на приетата от него стратегия за създаване на високотехнологична i-зона за осъществяване на образователната дейност и на административните процеси чрез използването на съвременни ИКТ.

През учебната 2014/2015 година в университета е въведено обучение от типа „**бизнес симулатор**” в рамките на проекта „Бизнес моделиране на учебните планове и програми в професионалното направление 3.8 „Икономика”. В него са осъществени проекти по програмите „Еразъм+” и „Развитие на човешките ресурси” за подобряване качеството на образователната дейност чрез разработването и прилагането на иновативни учебни програми при обучението на студентите и докторантите.

В ИУ се използват интерактивни форми на мултимедийни продукти, като електронната платформа „**Moodle**” (<http://moodle.ue-varna.bg>) за управление на образователни курсове и електронно обучение, на която е базирана платформата за дистанционно обучение в университета. За обогатяване на дистанционното обучение през оценявания период в университета са разработени 29 електронни учебни материали за ОКС „бакалавър” и 54 материала за ОКС „магистър”. От учебната 2016/2017 година в ИУ функционира и платформа за **електронно обучение** (<http://e-learn.ue-varna.bg/>), като към момента на посещението на ЕГ в университета в тази платформа се предлагат 21 курса за ОКС „професионален бакалавър”, 54 курса за ОКС „бакалавър”, 25 курса за ОКС „магистър”, един курс за ОНС „доктор” и един курс по програмата „Еразъм+”. Платформата за електронно обучение е свързана със системата „**Студентско състояние**”, като тя може да се ползва и чрез мобилното приложение на Moodle, с което са създадени условия за по-голяма гъвкавост на образователния процес.

Констатирано е от ЕГ, че в ИУ се прилагат иновативни методи и форми на обучение по профилиращите дисциплини, които провокират и стимулират студентите за активно участие в учебния процес, като електронната платформа „**Benchmark Trader**” и платформата за представяне на курсови работи и проекти в електронен вариант (<http://bi.ue-varna.bg:8082>). В университета се използват също така техники за придобиване на знания от онлайн тестове, електронна система с персонализиран достъп до реални казуси, свързани с мрежовата сигурност на университетския сървър, електронна платформа за избиране на теми за курсови работи и проекти и други иновативни методи и форми. По-голямата част от преподавателите

в ИУ прилагат в учебния процес стандартни мултимедийни интерактивни продукти, като PowerPoint, Prezi, Adobe Flash, Adobe Photoshop, Adobe Coreldraw, Google Docs и Windows Messenger и комуникационни приложения за провеждане на интерактивни консултации.

3.1.3. В ИУ регулярно се анализират и оповестяват резултати, свързани с качеството на обучението, успеваемостта на студентите, използваните методи за преподаване и начините за оценяване на знанията и уменията на студентите, състоянието на практическото обучение и на докторантурите в университета. В него се провеждат периодични анкетни проучвания сред студентите и докторантите за качеството на обучението, резултатите от които се обсъждат и огласяват по подходящ начин сред академичната общност. Участието на студентите и докторантите в изследователската дейност се стимулира чрез вътрешната нормативна уредба и вътрешни организационни мерки. Полагат се системни усилия за поддържане на високо качество на обучението по профилиращите дисциплини, които са осигурени в значителна степен с щатни преподаватели в университета и с авторски учебни материали, включително и с електронни курсове.

В ИУ е създадена необходимата организация за проучване и оценка на постигнатите учебни резултати от обучаващите се студенти в отделните специалности, форми, ОКС и професионални направления, която е регламентирана с процедурата **„Измерване, анализ и подобрене на качеството”**, която е достъпна в електронната платформа на СУК. Периодично се провеждат семинари, кръгли маси и други форуми с участието на академичния състав за обсъждане на качеството на обучението, успеваемостта на студентите и мерките за тяхното подобряване, като обобщените резултати от дискусиите се огласяват сред академичните състави на първичните звена (катедрите) и публикуват в специални сборници.

Мнението на студентите за качеството на учебния процес и адекватността на прилаганите дидактически подходи при обучението им по отделните дисциплини се отчита основно чрез тяхното участие в работата на колективните органи за управление в университета, при атестирането на неговия академичен състав, както и при разработването и актуализирането на учебната документация на отделните образователни програми. От началото на 2017 г. в ИУ е осигурена възможност на студентите да изразят мнението си за полезността на изучаваните дисциплини и за качеството на работата на преподавателите и чрез системата **„Студентско състояние”**.

В ИУ са създадени добри организационни предпоставки и стимули за осъществяване на изследователска и проектна дейност от студентите и докторантите. Те включват финансови стимули (по-голям бюджет за научно-приложни проекти с включени в тях студенти и докторанти, както и възможности за докторантите да кандидатстват за средства от бюджета на университета при разработването на емпиричните части от дисертационните си трудове), провеждане на ежегодни прегледи на студентската научна дейност по катедри и специалности и на научни конференции на младите научни работници, отличаване с парични награди класираните на призови места разработки на такива форуми и публикуването им в специални сборници, издавани от университетското издателство **„Наука и икономика”**.

В ИУ се поддържа високо качество на обучението по профилиращите дисциплини, като 97% от тях се преподават от квалифицирани щатни преподаватели в университета. Висок е и процентът на осигуреност на профилиращите дисциплини с авторски учебни материали, включително и с разработени електронни курсове (96% от дисциплините). Текущо се организират учебни посещения на студентите в бизнес организации и публични институции водене на занятия по профилиращи дисциплини от представители на бизнеса. През оценявания период са осъществени 508 такива събития, пряко свързани с обучението по профилиращите дисциплини.

3.1.4. В ИУ се прилага официално приета система за провеждане на изпитните процедури, включително на държавни изпити и защиты на дипломни работи, интегрираща методите и критериите за проверка и оценка на знанията и уменията на студентите, както и критерии за формиране на цифровата им оценка, която е разписана в конкретни вътрешни нормативни актове и документи на университета, публикувани на интернет страницата му. Използваните в университета методи и форми за проверка и оценка на знанията и уменията на студентите са конкретизирани в отделните учебни планове и програми и са в съответствие със законовите изисквания.

Университетът има своя функционираща система за оценяване на знанията и уменията на студентите, която е регламентирана с Правилника на ИУ, Правилника за учебната дейност на ИУ (Раздел пети. Оценка на знанията, уменията и компетентностите на студентите), подсистемата „Проверка и оценка на знанията и уменията на студентите” към СПОКОАС и Правилата за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в университета. Тези вътрешни нормативни актове и документи са огласени на университетската интернет страница, като чрез тях са осигурени единни критерии за проверка и оценка на студентските знания и умения, ясни правила и механизми за прозрачност и обективност при оценяването им през семестъра, на изпитните сесии, държавните изпити и защитите на дипломни работи. Основната форма за проверка и оценка на знанията и уменията на студентите са писмените изпити, съгласно законовите изисквания, провеждани от преподавателски екипи, които са задължени да предоставят на студентите писмени указания за формите на текущ контрол и изпитното оценяване, базирано на точковата система, и предварително огласена унифицирана скала за нейното трансформиране в цифрова система.

3.1.5. В ИУ има официално приет и огласен ред за работа със жалби на студенти и докторанти и определени за това структури. При него са разписани и случаите, в които производството по дадена жалба може да бъде прекратено.

В университета е определен ред за приемане и разглеждане на студентски и докторантски жалби, който е разписан в Правилата за административно обслужване на студентите и докторантите в ИУ и в процедурата „Управление на жалбите от обучаваните лица”. В нея са регламентирани процесите по приемане, регистриране, обработване и вземане на решения по жалби на студенти и докторанти в университета, както и случаите, в които производството по дадена жалба може да се прекрати. През оценявания период са подадени 31 жалби от студенти, като по 16 от тях са взети конкретни решения от съответните органи, а производството по останалите жалби е прекратено съгласно прилаганата процедура. През този период не са подавани и разглеждани жалби на обучаващи се докторанти в университета.

Констатации за изпълнението на критерий 3.1:

В ИУ се прилагат единни стандарти за разработване и одобряване на учебната документация на отделните специалности, форми на обучение, ОКС и професионални направления и ясни правила за нейната актуализация при отчитане мнението на студентите, бизнеса и публичната администрация, които са огласени на интернет страницата на университета. В него се прилагат съвременни методи на обучение и интерактивни форми за преподаване на учебния материал и поддържа високо качество на обучението по профилиращите дисциплини. Системно се анализират и огласяват резултатите, свързани с използваните методи за преподаване и оценяване постиженията на студентите. Разработени са и се прилагат официално приета система за провеждане на изпитните процедури и ясни правила за работа с жалби на студенти и докторанти и вземане на решения по тях.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на студентите включително до тяхната професионална реализация.

4.1.1. В ИУ се провежда целенасочена политика за информиране на кандидат-студентите и обучаваните в него лица за възможностите, които той предоставя за изграждането им като висококвалифицирани специалисти по предлаганите от него специалности. Създадени са необходимите нормативни условия и предпоставки за академичен обмен на студенти и докторанти, за признаване на завършени периоди на обучение и придобити кредити в чуждестранни висши училища, както и възможности за придобиване на двойни дипломи.

ИУ предоставя на кандидат-студентите, студентите и докторантите подробна информация относно възможностите за придобиване от тях на висше образование на високо качество. Информационните системи на университета (интернет страницата му и електронната платформа UEBN) осигуряват конкретна информация за условията на обучение, учебната документация на отделните специалности, ОКС и професионални направления, получаваната квалификация, възможностите за вътрешна мобилност (смяна на специалност, форма на обучение и професионално направление), обучение по втора специалност и в съкратени срокове, мобилности в чуждестранни висши училища, участия в стажантски програми и учебни практики, програмата „Еразъм+” и за бъдещата им професионална реализация.

За подобряването на информираността на кандидат-студентите и обучаваните се студенти и докторанти в ИУ е създаден **Информационен център** към сектора „Връзки с обществеността”, който издава и публикува на електронната страница на университета „**Наръчник на първокурсника**” на български и английски език. Провеждат се групови и индивидуални консултации от сектора „**Алумни и кариери**” и катедрите за възможностите за придобиване на допълнителни знания и квалификации, организират се информационни срещи с първокурсниците, както и тематични информационни срещи за всички студенти в университета и други събития с информационен характер.

В ИУ са създадени необходимите нормативни и организационни предпоставки за осъществяване на академичен обмен на студенти и докторанти и трансфер на образователни кредити, както и за получаване на двойни дипломи. Университетът е подписал 132 междуинституционални споразумения по програмата „Еразъм+” за обучение и 95 споразумения за студентски практики с висши училища, предимно от Германия, Турция, Полша, Франция, Чехия, Италия, Испания, Русия и Украйна, както и 63 договора за сътрудничество с висши училища в страни извън ЕС. Осигурени са възможности за мобилности на студенти и докторанти и по програмата „СЕЕПУС” във висши училища в страни от Централна и Източна Европа. Университетът е подписал също така договор за членство в докторантската мрежа за академичен обмен по докторски програми (CESEENet) между висши училища в страни от Централна и Югоизточна Европа и двустранни споразумения с 5 чуждестранни висши училища за издаване на двойни дипломи, като две от тях са в бакалавърската степен, а три – в магистърската степен.

4.1.2. В ИУ са разработени и утвърдени необходимите вътрешни нормативни актове и документи за регламентиране на отделните етапи на „жизнения цикъл” на студентите и докторантите (приемане, обучение, дипломиране и реализация), които са публикувани на неговата интернет страница. Осигурени са подходяща организация, прозрачност, правила и канали за привличане, подпомагане и адаптиране на студентите и докторантите към условията за обучение в университета, базирани на

модерно изградена инфраструктура, функционално административно обслужване и тюторство. Полагат се усилия за привличането на чуждестранни студенти чрез специфични за целта форми и инструменти.

Университетът има приети и публикувани на интернет страницата му конкретни вътрешни нормативни актове и документи, регламентиращи приема, обучението, дипломирането, професионалната реализация и кариерното развитие на студентите и докторантите. Те се актуализират периодично съобразно промените в държавната уредба на висшето образование в страната и условията за осъществяване на отделните дейности в университета.

В ИУ са създадени условия за информиран избор при кандидатстване за обучение в него чрез поддържането на триезичен раздел в официалната му интернет страница, издаване на справочници за кандидат-студентите, разпространението на печатни материали на български, английски, немски и руски език, реклами в медии и бордни списания на самолетни превозвачи, регулярни участия в кандидатстудентски борси, международни образователни изложения и уебинари, организиране на „Дни на отворените врати” и информационни дни за запознаване на ученици и други заинтересовани лица с мисията и образователните цели на университета, както и с неговата академична база за обучение и спорт. Това се постига още чрез доброто партньорство на университета с Центъра за кандидатстудентска подготовка и информация и Националната асоциация за прием на студенти, с консулски служби и физически лица за посредничество при набиране на кандидат-студенти от чужбина, организиране на съвместни мероприятия със средни училища, поддържане на профили в електронни платформи за образование в чужбина, в т. ч. в Studyin Europe, QS Top University Rankings и Educartis, в социални мрежи и други средства.

През учебната 2015/2016 година по специалностите в трите ОКС и отделните професионални направления са се обучавали 10 189 студенти (Таблица 2), които са с около 2500 студенти по-малко в сравнение с броя им през учебната 2012/2013 година, като от тях 86,1% са били в редовна форма, 11,6% в задочна форма и 2,3% в дистанционна форма на обучение. Наблюдава се системно нарастване на броя на приетите и обучавани чуждестранни студенти в ИУ, като през оценявания период в него са се обучавали 306 чуждестранни студенти, съставляващи 2,6% от средния брой на всички обучавани студенти в университета през този период. През същия период на един щатен преподавател в университета са се падали средно по 38 студенти.

ИУ разполага със свои **Правила за административно обслужване на студентите и докторантите**, в които са регламентирани осъществяваните административни дейности от отделните негови обслужващи звена. Съществен ръст бележат оказваните електронни административни услуги на студентите и докторантите. Създадена е подходяща среда за по-бързо адаптиране на новоприетите студенти и докторанти към условията на обучение в университета. За нуждите на чуждестранните студенти се издава и разпространява **„Наръчник за подпомагане адаптацията на чуждестранни студенти”**, а за осъществяващите входящи мобилности чуждестранни студенти и докторанти по програмата „Еразъм+” се организират въвеждащи адаптационни дни.

Университетът провежда активна политика за подпомагане на студентите чрез въведената и прилагана в него тюторна (наставническа) система, кариерното насочване на завършващите студенти от сектора „Алумни и кариери”, осигуреното столово хранене и битово устройване в студентските общежития, отпускането на стипендии и еднократни помощи на социално слаби студенти, осигурените специални асансьори и платформи за студенти с увреждания, както и специализиран софтуер за незрящи студенти в университетската библиотека.

4.1.3. В ИУ са създадени условия и стимули за привличане и включване на студентите и докторантите в НИД и в изпълнението на образователни и изследователски проекти, както и в други форми за творческа изява и развиване на научния им потенциал. В него се прилагат подходящи форми за популяризиране на резултатите от научната дейност на студентите и докторантите и за публикуване на техни научни разработки в университетските издания.

В университета са осигурени възможности за включване на студентите и докторантите в научноизследователска и проектна дейност. В Наредбата за НИД на академичния състав на ИУ и в Правилата за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата за научна дейност, финансирана целево от държавния бюджет, е регламентирана възможността за участие на студентите и докторантите в съвместни екипи с преподаватели за изпълнението на проекти, финансирани с целево отпускани средства от държавния бюджет. Осигурени са също така възможности на докторантите да участват самостоятелно в конкурси за научни проекти и да ползват средства от бюджета на университета за подпомагане разработването на емпиричните части на дисертационните си изследвания, от които възможности през оценявания период са се възползвали 44 докторанти. През същия период са осъществени 312 участия на студенти и 110 участия на докторанти в национални и международни образователни и изследователски проекти.

За засилване участието на студентите и докторантите в изследователската дейност ежегодно се организират конференция на младите научни работници и студентска научна конференция, като представените на тях доклади се публикуват от университетското издателство в специални сборници. Провеждат се също така научни конференции за студентите и докторантите на катедрени равнища и кръгли маси за представяне на резултатите от осъществени научни проекти, като информацията за тях се огласява в рубриката „Студентски научни събития“. През оценявания период в университета са проведени 108 научни форуми за студенти и докторанти (прегледи на студентската научна дейност, студентски олимпиади, конференции и бизнес форуми) с участието на 3366 студенти и докторанти, като на тях са представени 1768 доклада (Таблица 3), които съставляват 45,3% от всички публикации в университета през този период.

4.1.4. ИУ има утвърдени и публично огласени правила за академично признаване на периоди на обучение и практики в чужбина на основата на подписаните голям брой договори за академичен обмен с чуждестранни висши училища. Налице е засилен интерес и нарастване на студентската мобилност с цел обучение и учебна практика.

Университетът разполага с официално приети правила за академично признаване на периоди на обучение и практики на студентите в чуждестранни висши училища, свързани с тяхната мобилност. Те са регламентирани в Правилата за управление на програмите „Еразъм+“ и „СЕЕРУС“ и Правилата за условията и реда за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в ИУ, които са огласени на неговата интернет страница, като признаването на завършени периоди на обучение в български и чуждестранни висши училища е включено като елемент на СУК на университета. През оценявания период са осъществени 515 изходящи мобилности на студенти в ИУ с цел обучение и учебна практика (Таблица 4), които съставляват 4,4% от средния брой на обучаваните студенти в университета през този период. През същия период са осъществени 220 входящи мобилности на студенти по различни програми във висши училища в 23 държави от Европа и Азия с цел обучение и практика.

4.1.5. ИУ има своя административна система за проследяване на професионалната реализация и кариерното развитие на дипломиралите се студенти и докторанти, както и електронна платформа за регистрация на възпитаниците на университета.

Информацията за реализацията на дипломираните се студенти в университета се осигурява чрез СОПКОАС, в рамките на която е разработена подсистемата „Установяване и реализация на завършилите студенти”. Реализацията на дипломираните се студенти и докторанти в ИУ се проследява от сектора „Алумни и кариери”, чиято дейност е регламентирана със специални правила, огласени на интернет страница на университета, като през 2016 г. в него е създадена специална **Комисия за кариерното развитие** с консултативни функции. На оперативно равнище данни за професионалната реализация на завършилите студенти и докторанти се събират чрез специални анкетни проучвания и електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN). Тя осигурява голяма по обем статистическа информация от различен характер, включително и за реализираните се възпитаници на университета на пазара на труда чрез посредничеството на платформата, за средните им трудови доходи, тяхната удовлетвореност от продължаващото сътрудничество с университета и друга информация.

Секторът „Алумни и кариери” провежда периодични анкетни проучвания за реализацията на випускниците на университета (през 2014 г. сред дипломираните се в ОКС „бакалавър“ и „магистър” в редовна и задочна форма, а през 2015 г. – и сред завършилите дистанционна форма на обучение). Центърът за иновации и развитие към НИИ е провел през 2016 г. проучване за реализацията на завършилите студенти в ИУ чрез телефонно интервю с 2298 представители на бизнеса и анкетно допитване до 233 бивши студенти. Провеждани са също така и регулярни проучвания от катедрите в университета за реализацията на студентите и докторантите със съответния образователен профил.

Констатации за изпълнението на критерий 4.1:

ИУ разполага с необходимите структури и вътрешни нормативни актове и документи за регламентиране на отделните етапи на „жизнен цикъл” на студентите и докторантите – от техния прием до проследяването на професионалната им реализация. Осигурени са възможности и стимули за включването на студентите и докторантите в НИД и в изпълнението на образователни и изследователски проекти, за академичен обмен, трансфер на кредити и получаване на двойни дипломи. Създадена е електронна мултифункционална платформа за регистриране на реализацията на випускниците на университета и за осъществяване на обратна връзка с тях.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Висшето училище има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от стратегията за развитие на институцията. Профил и квалификация на преподавателския състав.

5.1.1. ИУ има своя дългосрочна политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е заложена в Стратегията за неговото развитие до 2020 г. Той разполага с достатъчно и висококвалифицирани щатни преподаватели за обучение на студентите в отделните специалности, форми, ОКС и професионални направления. През оценявания период хабилитираните преподаватели са съставлявали около 1/3 от всички щатни преподаватели в университета, като нараства делът на нехабилитираните преподаватели с ОНС „доктор”. Средната възраст на хабилитираните щатни преподаватели намалява, което е предпоставка за устойчивост в развитието на университета през следващите години. Неговата стратегическа кадрова цел е продължаване на политиката на непрекъснато професионално усъвършенстване и кариерно развитие на академичния състав на основата на компетентностния подход.

В университета се прилага политика за осигуряване на висококвалифициран академичен състав за осъществяване на образователна и научноизследователска дейност на високо професионално равнище, която е основен институционален приоритет, заложен в **Стратегията за развитие на ИУ до 2020 г.** Тя се реализира и контролира чрез СОПКОАС на университета и нейната подсистема **„Оценяване и поддържане качеството на академичния състав”**, **Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ** и **Правилата за атестиране на академичния състав на университета.**

Към 31.05.2017 г. обучението на студентите в ИУ се осъществява от 266 преподаватели (Таблица 5), като всички са на първи ОТД в университета. Хабилитираните преподаватели са 92 (22 професори и 70 доценти), съставляващи 34,6% от всички щатни преподаватели в университета при 32,5% през 2012 г., чийто дял е сравнително малък. Средната възраст на щатните преподаватели в университета по академични длъжности бележи устойчивост, като към 31.05.2017 г. тя е 45,2 години, а през целия оценяван период е в границите между 44 и 45 години (Таблица 6). Наблюдава се намаляване на средната възраст на хабилитираните преподаватели (от 58,6 години през 2012 г. на 54,4 години през 2017 г.) и ежегодно нарастване на средната възраст на нехабилитираните преподаватели, което свидетелства за забавяне на тяхното академично развитие. Над 55% от академичния състав на университета е на възраст под 45 години, а около 20% от него е на възраст над 55 години. Средната му възраст се регулира от установената в университета практика за пенсиониране на доцентите на 65 години, а професорите – на 68 години.

5.1.2. В ИУ са създадени ясни правила и процедури за подбор и наемане на работа на академичен персонал и е определен ред за неговото кариерно развитие. Повишаването на професионалната квалификация на академичния състав е системен процес и се подпомага от увеличените информационни ресурси, участието му в обменни програми за мобилност и различни форми на продължаващо обучение, в образователни и научни форуми, свързани с дистанционното и електронното обучение, осигурените възможности за ползване на творчески отпуск, за публикуване на негови научни трудове и други форми и средства.

ИУ има ясни и прозрачни процедури за наемане на работа на академичен персонал, които са разписани в **Правилника на ИУ** и в **Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в университета.** Всички обяви за конкурси за заемане на академични длъжности се обнародват в „Държавен вестник” съгласно законовите изисквания и огласяват на интернет страницата на университета (<https://www.ue-varna.bg/bg/article.aspx?catid=256>), на която се публикуват също така рецензиите и становищата на членовете на научните журита по съответните конкурси. През периода 2012-2016 г. са обявени 73 конкурса, от които 15 са били за академичната длъжност „професор”, 21 за академичната длъжност „доцент” и 37 за академичната длъжност „главен асистент”. От тях само два конкурса (за главни асистенти през 2015 г.) са били неуспешни. В университета са приети минимални наукометрични изисквания за заемане на академични длъжности и за придобиване на научни степени, с което са създадени предпоставки за осигуряване на качествен и компетентен академичен състав.

Благоприятната среда за кариерното развитие на преподавателите в ИУ се гарантира чрез системното увеличаване на информационните ресурси, участието им във финансово осигурени обменни програми и различни форми на продължаващо обучение и създадените възможности за публикуване на техни научни трудове. През оценявания период са увеличени значително електронните библиотечни ресурси на университета (от 288 през 2012 г. на 695 през 2016 г.) и подписаните междуинституционални споразумения с чуждестранни висши училища за сътрудничество по програмата „Еразъм+”, чийто брой е посочен по **критерий 4.1**, в които са предвидени възможности за специализации на академичния състав.

Процентът на преподавателите на ОТД в ИУ, участвали в различни форми на продължаващо обучение в университета и извън него, през отделните години на оценявания период варира между 12% и 21%, като през този период те са участвали в 393 вътрешни и в 241 външни обучения.

Университетското издателство осигурява публикуването на научни разработки на академичния състав в официалните институционални издания „Известия” и **Годишник на ИУ**. Допълнителни предпоставки за повишаване на професионалната квалификация на академичния състав и за стимулиране на публикационната му дейност са създадени чрез осигурените възможности за ползване на творчески отпуск и командировки в страната и чужбина за участия в научни форуми, правилата за което са регламентирани в **Стандарта за командироване на академичния състав с цел участие в научни конференции и подкрепа за научни публикации и ползване на творчески отпуск**.

5.1.3. ИУ има добра политика за насърчаване обмена на преподаватели по програмите „Еразъм+” и „ЕЕА Grants”, по двустранни споразумения с партньорски висши училища и други програми за академично сътрудничество. В него се наблюдава тенденция на увеличаване на изходящите преподавателски мобилности.

Ръководството на ИУ насърчава обмена на преподаватели с други висши училища в страната и чужбина, с цел извършване на учебна дейност, научни изследвания и повишаване на квалификацията им, които дейности заемат основно място в СОПКОАС. През оценявания период са осъществени 177 изходящи мобилности на щатни преподаватели в университета в чуждестранни висши училища с цел преподаване при среден престой в приемащите училища 6,7 дни, които са били най-много през учебната 2015/2016 година (61 мобилности). Сравнително голямата изходяща мобилност на преподавателите в университета е в резултат на предприетите мерки от академичното му ръководство за усъвършенстване на нормативната база, подобряване на организацията и прозрачността на дейностите по академичния обмен, финансово подпомагане на преподавателите чрез заплащане на пътните разходи до приемащата страна и на хонорари за осъществената от тях учебна дейност в чуждестранни висши училища, както и за повишаване равнището на владеене на чужди езици. През оценявания период в ИУ са осъществени 137 входящи мобилности на преподаватели и служители в чуждестранни висши училища, като от тях 79 са били с цел преподаване, а 58 – с цел обучение. Те са осъществени от преподаватели и служители във висши училища в 22 държави от Европа и Азия.

5.1.4. ИУ има работеща система за атестиране на академичния състав, която е свързана с резултатите от участието му в учебно-преподавателската и научноизследователската дейност и личния принос за осигуряване и поддържане на качеството. В него се прилага система от материални и нематериални стимули за постигането на високо качество на академичните дейности, която функционира ефективно.

Университетът има изградена и публично огласена система за атестиране на академичния състав по отношение на осъществяваната от него преподавателска, научноизследователска и друга дейност, която е разписана в **Правилата за атестиране на академичния състав на университета**. Съгласно тези правила, щатните преподаватели се оценяват по два основни критерия – учебно-преподавателска и научноизследователска дейност, които са конкретизирани чрез съответни показатели, измерващи качеството на работата на отделните преподаватели. През оценявания период са извършени 178 атестирания на членове на академичния състав, като през първите четири години на този период 98,5% от тях са приключили с положителна оценка. През 2016 г. са осъществени 31 извънредни атестации на щатни преподаватели без докторска степен, на които е дадена отрицателна оценка поради забавяне на научното им развитие. Това свидетелства за

прилаганите в ИУ строги изисквания при атестирането на академичния състав и следваната от него политика за системно повишаване на неговото качество, включително чрез придобиване на докторска степен.

При оценката на качеството на учебно-преподавателската дейност на академичния състав се взема предвид и мнението на обучаващите се студенти в университета. Сред тях се провеждат анкети съгласно процедурата **„Проучване на студентското мнение за академичния състав”**, като по тази процедура през оценявания период са проведени 306 анкетни проучвания сред студентите за качеството на преподаване на учебния материал от подлежащи на атестиране преподаватели. Академичното ръководство е възлагало също така провеждането на конкретни проучвания от отделните катедри за удовлетвореността на студентите от тяхната учебно-преподавателска дейност.

В университета е изградена и се прилага финансово осигурена политика за стимулиране на преподавателите за постигане и поддържане на високо качество на отделните академични дейности, която е заложена в **Системата за стимулиране на труда на академичния състав и на служителите в ИУ**. Тя включва 12 поощрителни мерки и стимули за повишаване на качеството на образователната, научноизследователската, публикационната и проектната дейност, за кариерното израстване, подобряването на преподаването в отделните специалности, обучението на чужд език и други университетски дейности.

Констатации за изпълнението на критерий 5.1:

ИУ прилага целенасочена и дългосрочна политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е заложена в Стратегията за неговото развитие до 2020 г. Нейната реализация способства за поддържането на висококвалифициран щатен преподавателски състав, отговарящ на изискванията на поставените високи цели в образователната и научноизследователската дейност в университета. В него се прилагат ясни правила и процедури за наемане на преподаватели, за тяхното атестиране и стимулиране качеството на работата им, насърчаване на изходящите мобилности, повишаване на професионалните компетенции и кариерното развитие на академичния състав. Слабост за университета е увеличаващата се средна възраст на нехабилитираните му преподаватели и забавяне на тяхното академично развитие.

5.2. Научноизследователска, художествено-творческа и спортна дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тези дейности.

5.2.1. В ИУ се прилага публично огласена система от правила и процедури за планиране, организиране и отчитане на научноизследователската дейност, която е свързана с образователната дейност и кариерното израстване на академичния му състав. В университета се отделя особено внимание на докторантурите, като се наблюдава съществено нарастване на броя на обучаваните в него докторанти.

ИУ има разработени конкретни правила и процедури за планиране, изпълнение, отчитане и контролиране на НИД, за обвързване на изследователските резултати на академичния състав с образователната дейност, кариерното развитие и трудовото му възнаграждение, които са регламентирани в официално приети и публично огласени вътрешни нормативни актове и документи, част от които са посочени по **критерий 1.1.**

ИУ поддържа договорни отношения с 47 чуждестранни висши училища извън програмата „Еразъм+” за сътрудничество в областта на научните изследвания. Той участва в 9 международни мрежи и организации (Таблица 16), в рамките на които се осъществяват съвместни научни изследвания.

В ИУ се отделя специално внимание на докторантурите. В него е създадена добра организация по приема, обучението и подготовката на докторантите и за защитата на дисертационните им трудове. През оценявания период е увеличен броят на обучаваните

докторанти в университета (от 69 през 2012 г. на 133 през 2016 г.), както и на годишния им прием (от 16 през 2012 г. на 45 през 2016 г.) Броят на успешно защитените дисертационни трудове е различен през отделните години на оценявания период, като той е най-голям през 2015 г. (24 защиты), а най-малък – през 2014 г. (14 защиты). Успешно защитилите докторанти в редовна форма на обучение, падащи се на 100 хабилитирани преподаватели на ОТД в университета през този период, варират между 3 и 7 докторанти.

5.2.2. В ИУ се прилага политика за осъществяване на активна и конкурентна научноизследователска и публикационна дейност от академичния му състав. В него е създадена добра материална, финансова и организационна среда за повишаване на качеството на научната продукция, приложните изследвания в практиката и участието в проекти, за засилване на експертната и консултантската дейност при обслужване на бизнеса, публичната администрация и неправителствения сектор.

Преподавателите в университета осъществяват активна научноизследователска и публикационна дейност, която е на конкурентно равнище. През периода 2012-2016 г. те са осъществили 2138 публикации (Таблица 7), като от тях 1839 публикации (86,0%) са в страната, а 299 публикации (14,0%) – в чужбина, като последните публикации са сравнително малко от гледна точка на научния потенциал на академичния състав на университета. В структурата на публикациите му по вид най-голям дял имат научните доклади (52,7%) и статиите (27,3%), а най-малък – учебните пособия (3,4%) и студиите (1,9%).

Независимо от сравнително малкия брой на публикациите на преподавателите в чужбина, техният относителен дял в общия брой на публикациите в университета нараства от 10,0% през 2012 г. на 25,5% през 2016 г. (Таблица 8). Нараства също така дялът на публикациите им в реферирани научни издания (от 3,9% през 2012 г. на 23,0% през 2016 г.) и на публикациите в такива чуждестранни научни издания (от 39,2% през 2012 г. на 90,0% през 2016 г.), което е показателно за качеството на публикационната дейност на академичния състав на университета. Осъществяваните от него публикации се огласяват ежегодно на електронната информационна система „Регистър на публикациите”.

Общият брой на цитиранията на преподавателите на ОТД в ИУ през оценявания период е 1154, като на един преподавател се падат средно по 3,93 цитирания, от които 398 цитирания са в реферирани научни издания, или средно по 1,36 цитирания на един преподавател в такива издания за целия оценяван период, чийто брой нараства от 0,17 през 2012 г. на 0,35 през 2016 г. Към 01.05.2017 г. публикациите на преподаватели на ОТД в университета, включени в електронните бази Scopus и Web of Science, са 69, като по-голямата част от тях (68,1%) са в областта на природните и точните науки (Таблица 9).

ИУ е създадена благоприятна среда за интензивен научен живот и професионално общуване. През оценявания период щатните преподаватели в университета са участвали в 379 национални и 1007 международни научни форуми, като средният брой на участията на един преподавател в национални научни форуми е 1,3, а в международни научни форуми – 3,4 (Таблица 10). През същия период щатните преподаватели в университета са рецензирали 478 научни труда, като външните рецензии са съставлявали 27,3% от всички рецензии, а 10% от рецензиите са били на чужд език. Те са участвали също така в 263 редакционни колегии, от които 30,8% са международни, както и в голям брой научни журита за придобиване на висока академична длъжност или за присъждане на докторска степен.

Академичният състав на университета осъществява иновативна дейност в нови области на научното познание и при извършване на експертна и консултантска дейност за научно обслужване на бизнеса, публичната администрация и други структури. Неговото участие в такива дейности е регламентирано със **Стандарта за анализ и оценка на реализацията на научноизследователската дейност и Правилата за обвързване на резултатите от научните изследвания с образователната дейност на ИУ.**

Иновативен характер има и осъществената в университета дейност по проекта „Иновативна партньорска мрежа за устойчиво развитие „университет-бизнес“, който е спечелил второ място в Националния конкурс за иновации в кариерното информиране, ориентиране и консултиране в България. Разработената по този проект **електронна платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN)** е представена като добра практика на семинари в Брюксел и София, организирани от Европейската комисия и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие в рамките на инициатива HEInnovate. Тя се състои от три основни подменюта – **кариерно развитие, образователен процес и консултиране на бизнеса**, и е достъпна на интернет страницата на университета. Платформата улеснява комуникацията с бизнеса и предоставя възможности за кариерно развитие на студентите и випускниците на университета, кандидатстване през нея за работа и студентски стаж и електронно администриране на задължителния студентски стаж.

През оценявания период щатните преподаватели в университета са участвали активно в изпълнението на проекти, финансирани със средства от държавния бюджет или по национални и международни програми. През този период са осъществени 717 преподавателски участия в изпълнението на 267 образователни и изследователски проекти (Таблица 11), от които 81,6% са били университетски, 10,9% – национални, а 7,5% – международни, като на един преподавател се падат средно по 2,4 участия в проекти. За подобряване на професионалните компетенции на преподавателите са осъществени 324 техни участия в образователни и изследователски проекти като членове на целеви групи, 21 участия в организацията и управлението на проекти и 33 участия като ключови експерти по проекти, за което са представени съответни доказателства.

През оценявания период академичният състав на университета е осъществявал консултантска и експертна дейност в над 240 организации, главно в сферата на бизнеса, публичната администрация, неправителствени организации и други структури.

Констатации за изпълнението на критерий 5.2:

В ИУ се осъществява значителна по обем научноизследователска дейност. Налице са публично огласени правила, процедури и инструменти за планиране, отчитане и насърчаване на тази дейност, за нейното обвързване с образователната дейност, кариерното развитие и трудовото възнаграждение на академичния състав. Важен елемент на научната политика на университета е прилаганият от него иновативен подход за публично представяне на резултатите от научните изследвания чрез създадената партньорска мрежа за устойчиво развитие „университет-бизнес“, активното участие на преподавателите в експертна и консултантска дейност за научно обслужване на бизнеса, публичната администрация и неправителствения сектор, засилване на публикационната дейност и участията в авторитетни международни форуми и проекти. Незадоволителен е броят на публикациите на академичния състав на университета в чуждестранни научни издания, включително и в издания в областта на стопанските и социалните науки с импакт фактор и импакт ранг.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

6.1. Висшето училище осигурява и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейност, както и подходяща среда за дистанционно обучение.

6.1.1. ИУ има утвърдени и работещи процедури за планиране, осигуряване и разширяване на материално-техническите и информационните ресурси за обучение и

научни изследвания на преподавателите, студентите и докторантите в университета и за засилване на неговата финансова стабилност. Постигнат е съществен напредък по осигуряването на материални условия и информационна среда, включително и богат библиотечен фонд. Университетът притежава емблематична основна сграда – паметник на културата, модерен спортен комплекс и гребна база. Той подпомага студентите в неравностойно положение с адекватна учебна и социална среда и осигурява значителен брой стипендии на студентите и докторантите по установени и публично огласени правила. Поддържаната материално-техническа база, разполагаемите информационни и финансови ресурси осигуряват насърчаваша подкрепа за осъществяване на обучението на високо качество, включително и в дистанционната форма.

Политиката по планирането, разширяването и подобряването на инфраструктурата, осигуряваща качеството на образователния и научноизследователския процес, на културния и спортния живот в университета, е свързана със **Стратегията за неговото развитие до 2020 г. и Мандатната програма на ръководството на университета**. Организационните и нормативните условия за стопанисването, разширяването и модернизирването на материалната и информационната база на университета са разписани в **подсистемата „Материална и информационна база“**. В рамките на финансовото планиране се изготвят тригодишни бюджетни прогнози, които се актуализират съобразно настъпилите промени в средата за функциониране на университета, като правилата за това са разписани в **Наредбата за съставянето, изпълнението и отчитането на бюджета на ИУ**. За подобряване на **Системата за финансово управление и контрол** в университета е разработен и внедрен от началото на 2016 г. регистър на **потенциалните рискове**.

Материалната база на университета включва три учебни корпуса, спортен комплекс, гребна база на Варненското езеро и две студентски общежития. Общата площ за аудиторна и лабораторна заетост на студентите е увеличена от 11 645 кв. м през 2012 г. на 12 325 кв. м през 2016 г., а разполагаемата площ на 100 приравнени студенти за същия период е нараснала от 98,5 кв. м на 145,3 кв. м (Таблица 12). В учебните корпуси на университета има 8230 работни места за аудиторна и лабораторна заетост на студентите, като към момента на проверката на ЕГ са осигурени 97 работни места на 100 приравнени студенти, които са увеличени с 30 места в сравнение с 2012 г.

ИУ разполага с достатъчна и добра **компютърна база**. В него има 23 компютърни зали с 540 работни места, като към момента на работното посещение на ЕГ на 100 приравнени студенти се падат 6,7 работни места в компютърните зали при 3,1 места през 2012 г. Осигурени са също така 56 компютри със свободен достъп на студентите и докторантите до тях в специално обособената интернет зала и в библиотеката на университета. Учебно-методичните кабинети на катедрите, офисите за студентско обслужване и административните служители разполагат с над 180 компютри, а академичният състав – с 650 мобилни и стационарни компютри за научноизследователска работа. Осигурен е безжичния интернет във всички учебни корпуси на университета с 33 точки за достъп. Скоростта на обмен на данни е ограничена от администраторите до 25 MBs, като обемът на трафика е неограничен.

В Центъра за изследване и прилагане на нови ИКТ има пет модерно оборудвани зали със 110 компютъризирани работни места. В тях се провеждат електронни кандидат-студентски изпити и семестриални и държавни изпити на студентите, за което са разработени съответни правила.

Библиотеката на ИУ разполага с три читални зали с 285 работни места, като на 100 студенти се падат 3,4 места, от които едно работно място е оборудвано със специализирана техника и софтуер за читатели с нарушено зрение. Библиотечният фонд на университета е увеличен от 266 033 библиотечни единици през 2012 г. на 337 507 единици към края на месец май 2017 г., или с 26,9 %. Делът на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен

и електронен носител от общия библиотечен фонд на университета към края на посочения месец е 5,3%, като е увеличен с 1,9% в сравнение с 2012 г. Предприети са действия за дигитализация на целия архивен фонд на библиотеката, за което са осигурени средства по европейска програма. Чрез нейния електронен каталог е осигурен достъп до пълните текстове на повече от 3600 информационни източници, включително и през мобилно приложение.

В университета са реализирани редица инициативи за развитието на материално-техническата и информационната база за **дистанционната форма на обучение**, включително и чрез осъществения проект „Дистанционното обучение – съвременен подход в системата на академичното образование за подобряване на качеството на човешките ресурси” по оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”.

Университетът има установени правила и механизми за подпомагане на студентите в неравностойно положение. Спазват се законовите изисквания за освобождаването от такса за кандидатстване и семестриални такси от лица с тежко материално положение, както и за осигуряване на помощи и медицинско обслужване на такива лица. Осигурен е достъп на лица с увреждания до залите в учебните корпуси на университета и специален софтуер за незрящи студенти. През оценявания период по **Правилата за условията и реда за отпускане на стипендии на студенти, докторанти и специализанти в ИУ** са отпуснати 1045 стипендии на студенти и докторанти, като от тях 57 стипендии са били на чуждестранни студенти. Те се подпомагат също така със средства от бюджета на университета за участия в олимпиади, научни форуми и турнири, спортни състезания и други студентски и докторантски изяви, като се осигуряват и специални стипендии на докторантите (до 1000 лв.) за успешно и в срок защитени дисертационни трудове.

6.1.2. В ИУ е осигурен квалифициран академичен състав (научни ръководители, наставници, съветници и други специалисти) за ориентиране и подпомагане на студентите и докторантите в образователния и изследователския процес. В него се прилага политика за насърчаване и засилване на мобилностите на студентите и докторантите в чуждестранни висши училища с цел обучение и практика.

За подобряване на административното обслужване на обучаващите се студенти в университета към сектора „Студенти” са създадени фронт офиси по ОКС, а за обслужването на докторантите – отдел „**Научноизследователска дейност и докторантура**”.

Преподавателите в ИУ участват активно в менторство на студентите, за което свидетелства големият брой на научните ръководства на дипломни работи на студентите и на дисертационни трудове на докторантите. През оценявания период те са осъществили 1996 ръководства на дипломни работи на студенти в бакалавърската степен и 1672 ръководства в магистърската степен, както и 471 ръководства на докторантски дисертационни трудове. Университетът привлича експерти и представители на бизнеса за участия в държавни изпитни комисии, вътрешни защити на дисертационни трудове и рецензиране на научни проекти, което засилва връзката с практиката при осъществяването в него обучение. Провежданите информационните дни в началото на всяка учебна година подпомагат първоначалната адаптация на новоприетите студенти в университета. Подкрепа на студентите в университета се осигурява и чрез прилаганата в него тюторна (наставническа) система.

В ИУ се осъществява политика за насърчаване и подпомагане мобилността на студентите и докторантите под различни форми, които са посочени по **критерий 4.1**. В него се прилага електронна платформа за кандидатстването им по конкретни програми за академичен обмен.

6.1.3. В университета е изградена и се прилага вътрешна система за оценяване и повишаване на квалификацията и компетенциите на персонала, с цел осигуряване на високо качество на обучението и административното обслужване на студентите и

докторантите. Осъществяват се целенасочени действия за изпълнението на препоръка № 2 на АС на НАОА във връзка с дистанционната форма на обучение за увеличаване участията на преподавателите в национални и международни форуми, свързани с електронното и дистанционното обучение.

През оценявания период в ИУ са осъществени редица действия за повишаване на професионалната квалификация на преподавателите и служителите. В рамките на университетския проект „ИТ умения – задължителният минимум” са проведени обучения на 260 преподаватели и служители за работа с най-често използваните офис-продукти, MS EXCEL, WEB-базирани решения и интернет технологии, разработване и оформяне на учебната документация за дистанционно обучение, мултимедийни презентации и повишаване на езиковата подготовка и професионалната им квалификация. В университета е утвърдена практиката за финансово подпомагане на преподавателите и служителите със средства от неговия бюджет при участията им в специализирани външни учебителни курсове, семинари, конференции и други научни форуми, имащи отношение към електронното и дистанционното обучение.

Центърът за електронно и дистанционно обучение организира ежегодно встъпителни обучения за преподавателите и служителите за работа с платформата за дистанционно обучение „Moodle”, както и обучения за разработването на електронни учебни материали и публикуването им в тази платформа. Осъществени са също така 11 участия на преподаватели в национални и международни форуми, свързани с електронното и дистанционното обучение.

6.1.4. В ИУ са осигурени необходимите ресурси за прилагането на съвременни практики и подходи в образователната дейност. През оценявания период е постигнато значително усъвършенстване на дистанционната форма на обучение и развитие на съвместната магистърска програма с Nottingham Trent University (NTU), Великобритания. Постигнати са също така положителни резултати във връзка с изпълнението на препоръка № 1 на АС на НАОА за обогатяването на електронните учебни материали за дистанционно обучение, както и на препоръка № 3 за разработването на вътрешни критерии за анализ и оценка на качеството на учебните материали и използваните софтуерни продукти при това обучение.

През оценявания период в ИУ са осъществени няколко проекта, свързани с прилагането на съвременни подходи, форми и методи за преподаване в условията на интерактивна среда и модернизирана инфраструктура. На основата на тях се осъществява успешно обучение в дистанционна форма по седем специалности в ОКС „бакалавър” и седем специалности в ОКС „магистър”. То е осигурено с технологични средства, логистична поддръжка и информационни ресурси, като аудио-, видео-, компютърни и комуникационни технологии, съвременни електронни учебни материали и ресурси и потребителски достъп до използваната електронна платформа „Moodle”. Към края на оценявания период на тази платформа са достъпни 225 електронни учебни курса (дисциплини), разработени през последните две години. За по-нататъшното подобряване на обучението в дистанционна форма е необходимо да се увеличат интерактивните форми и електронните учебни ресурси.

От началото на учебната 2016/2017 година в университета се прилага нова платформа за електронно обучение (eLearn), която е базирана на системата „Moodle 3.1.2” с отворен код. В нея е въведено електронно учебно съдържание на 21 дисциплини в ОКС „професионален бакалавър”, 54 дисциплини в ОКС „бакалавър” и 25 дисциплини в ОКС „магистър”.

Добра образователна практика в ИУ е съвместно осъществяваната магистърска програма „Международен бизнес и мениджмънт” с Nottingham Business School (NBS) – част от Nottingham Trent University (NTU). Обучението по тази програма е организирано по стандартите на NTU, базирани на съвременни методи на преподаване на учебното

съдържание по отделните дисциплини и оценяване на постиженията на студентите, като blended learning, co-teaching и problem-based learning.

Във връзка с изпълнението на **препоръка № 1** на АС на НАОА по отношение на дистанционната форма на обучение, всички учебни материали по изучаваните дисциплини в тази форма са обогатени и приведени в съответствие с приетия нов макет за разработване на електронни учебници и учебни помагала за дистанционната форма в отделните ОКС и професионални направления в университета.

За изпълнението на **препоръка № 3** на АС на НАОА са приети методически указания за разработването на електронни учебни материали, които са разписани в процедурата „Дистанционно обучение” и в свързани с нея работни инструкции „Разработване на електронни учебни материали за дистанционно обучение”, „Разработване на учебна програма по учебна дисциплина в дистанционна форма на обучение” и „Препоръчителни указания за разработване на електронни учебни материали и ресурси”. Утвърдени са също така актуализирани критерии за анализ и оценка на качеството на електронните учебни материали и използваните софтуерни средства в дистанционната форма на обучение, както и регламент за осъществяване на електронно обучение в университета.

Констатации за изпълнението на критерий 6.1:

В ИУ са осигурени надеждни и достъпни материално-технически и информационни ресурси за обучение в отделните степени и форми, включително и в дистанционната форма. Прилаганата политика за финансова стабилност на университета и осигурената достъпна ИТ-инфраструктура създават подходяща среда за дигитализация на академичните процеси и генериране на иновативни практики за подобряване качеството на образователната дейност и компетенциите на персонала при административното обслужване на студентите и докторантите. Констатирано е от ЕГ, че университетът е изпълнил препоръките на АС на НАОА при акредитацията на дистанционната форма за обучение в отделните специалности и степени.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Висшето училище съобразно своята мисия събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които процеси участват и външни заинтересовани страни.

7.1.1. ИУ има нормативно регламентирана практика за включване на представители на студентите и на външни заинтересовани страни (синдикати и работодатели) в различни органи за вътрешно оценяване на качеството (одиторски екипи, експертни и работни групи). Обобщената информация за извършваните вътрешни одити на СУК и на дейността на отделните университетски звена за прилагането на политиката за осигуряване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав се обсъжда на заседания на колективните органи за управление в университета и на прегледи на СУК от неговото академично ръководство, като при необходимост се приемат конкретни решения за осъществяване на коригиращи или превантивни действия за подобряване на нейното функциониране.

В ИУ е утвърдена практиката за включване на представители на обучаващите се в него студенти и на външни заинтересовани страни при извършването на вътрешни одити за оценка на функционирането на СУК на университета и на дейността на структурните му звена във връзка с разработването и прилагането на академичната политика за осигуряване и поддържане на качеството. Те се провеждат по разписаните правила в процедурата

„Вътрешни одити“, като обобщените резултати от тях се обсъждат на заседания на колективните органи за управление и на прегледи на СУК от ръководството на университета, на които се приемат конкретни решения за осъществяване на коригиращи или превантивни действия за отстраняване на установени несъответствия при одитите и за отчитане на мненията и оценките на участващите в тях студенти и външни заинтересовани страни.

7.1.2. В университета системно се събира и анализира информация за ефективността на прилаганата политика за осигуряване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав. Добра практика в университета е резултатите от анализа на информацията за кариерното развитие на обучаваните и завършилите студенти, успеваемостта, прекъсването, отпадането и удовлетвореността на студентите от качеството на образователната дейност да служат като основа за вземане на обосновани управленски решения за актуализация на учебната документация, обновяване на учебните програми по отделните дисциплини, усъвършенстване на вътрешните нормативни актове и документи, свързани със СУК и осъществяваните дейности в университета, както и други решения във връзка с осигуряването на качеството и неговото подобряване.

В ИУ се събира и анализира периодично информация за осигуреността на образователната дейност с учебни и преподавателски ресурси, прилаганите методи за преподаване и оценяване на знанията и уменията на студентите, осъществените процедури за обновяване на учебните планове и програми на отделните образователни програми, успеваемостта на студентите, тяхната удовлетвореност от качеството на обучението, наличните ресурси за подкрепа на кариерното развитие на обучаващите се и завършилите студенти и друга информация, свързана с осигуряването и поддържането на качеството на обучението и на академичния състав. За тази цел в ИУ се извършват ежегодни анкетни проучвания сред студентите от различни негови звена, като резултатите от тях се огласяват на електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN) и на интернет страниците на отделните университетски звена. Анкетните проучвания сред студентите се извършват по относително устойчиви оценъчни показатели, което позволява създаването на база от обективна информация за подпомагане вземането на обосновани управленски решения за подобряване на качеството в университета. Обратната връзка със студентите за отчитане на изразените мнения при анкетирането им се осъществява главно чрез участията на техни представители в работата на колективните органи за управление в университета, на чиито заседания се обсъждат и приемат доклади за резултатите от анкетните проучвания, чрез информиране на студентския съвет и преки контакти с ръководителите на съответните управленски органи в университета.

Събирането и обобщаването на информацията за реализацията на възпитаниците на университета се осъществява чрез електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (<http://uebn.ue-varna.bg/>), която е интегрирана в системата за професионално и практическо обучение на студентите. По-голямата част от събираната чрез нея информация се анализира в ежегодните доклади за дейността на университета и на структурните му звена, които се обсъждат на заседания на техните колективни органи за управление и приемат конкретни решения по тях.

7.1.3. ИУ има утвърдена практика за периодично събиране и анализиране на информация за осъществяваните анкетни проучвания сред потребителите на кадри на университета и на техните предложения за подобряване качеството на подготовката на обучаваните студенти и кариерното развитие на завършилите студенти. Резултатите от проучванията сред тази целева група показват нейната готовност за пряка подкрепа за подобряване на практическото обучение на студентите, актуализиране на учебните програми и професионалния профил на отделните специалности в университета, като

условие за успешна професионална реализация на трудовия пазар. Университетът е предприел конкретни действия и мерки за изпълнението на препоръка № 4 на АС на НАОА за проучване на професионалната реализация на дипломиралите се студенти в дистанционна форма на обучение.

В ИУ се извършват периодични анкетни проучвания сред потребители на негови кадри за установяване на тяхното мнение за качеството на обучението на студентите и необходимостта от неговото подобряване за успешната им професионална реализация. По **критерий 4.1** се посочи, че през оценявания период е проведено телефонно интервюиране на 2298 представители на бизнеса, като резултатите от него са послужили като основа за предприемане на конкретни управленски действия за засилване на практическото обучение на студентите.

Във връзка с изпълнението на **препоръка № 4** на АС на НАОА, свързана с дистанционното обучение в университета, е разработена специална анкетна карта и проведено проучване сред бизнеса за професионалната реализация на дипломиралите се студенти в дистанционна форма на обучение. Резултатите от проучването са показали, че качеството на тяхната подготовка и професионалната им реализация не се различават съществено от тези на обучавалите се студенти в редовна и задочна форма.

Констатации за изпълнението на критерий 7.1:

В ИУ е създадена подходяща организация и среда за събиране на информация за оценка на дейността на университетски структури във връзка с разработването и прилагането на политиката по качеството, при участието в тази дейност на представители на студентите, докторантите и външни заинтересовани страни от качеството на обучението в университета. На основата на осъществяваните проучвания сред тези целеви групи са предприемани конкретни коригиращи или превантивни действия за подобряване на академичния мениджмънт. Констатирано е от ЕГ, че университетът е постигнал съществен напредък по изпълнението на препоръка № 4 на АС на НАОА, свързана с проучване на професионалната реализация на дипломиралите се студенти в университета в дистанционна форма на обучение.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. Висшето училище публикува информация за: приети програмни документи и учебна документация; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучението на студентите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; университетски форуми с участието на представители на студентите, синдикални и работодателски организации.

8.1.1. В ИУ се огласява подробна информация за предлаганите от него образователни програми в отделните, ОКС и професионални направления и за тяхната учебна документация. В университета се използва електронна платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN), чрез която се улеснява комуникацията с него и подпомага обучението на студентите. Системата осигурява актуална информация за професионалната реализация на възпитаниците на университета и позволява регистриране на нови лица в нея (завършили студенти, обучаващи се студенти, работодатели и външни експерти).

На интернет страницата на ИУ, която е достъпна в световната интернет мрежа, е публикувана подробна информация за предлаганите от него образователни програми в отделните ОКС и професионални направления и за условията и изискванията за прием в тях. Осигурени са възможности на кандидат-студентите за електронно регистриране и явяване на кандидатстудентски приеман изпит за ОКС „бакалавър”. Достъпни са в електронен формат

материали за отделните ОКС, включително и за обучението в дистанционната форма, на български, английски и руски език. За нуждите на Колежа по туризъм е разработена самостоятелна интернет страница, която е свързана с официалната интернет страница на университета. Информация за кандидат-студентите, студентите и обществеността се предоставя също така чрез интернет страниците на факултетите, катедрите, изследователските центрове и Алумни звената. За тази цел широко се използват и интернет страниците на научните издания на университета.

В секцията „Студенти” на университетската интернет страница се предоставя подробна информация за графици на учебния процес и изпитните сесии. От началото на учебната 2016/2017 година в секцията „Материали” се публикува конкретна информация за всяка изучавана дисциплина в университета (образователно съдържание, форми на текущ контрол, начин на оценяване на знанията и уменията на студентите., графици за презентирани и/или за представяне от тях на семестриални тестове и друга информация).

На официалната университетска интернет страница са публикувани почти всички вътрешни нормативни актове и документи на университета, свързани с организацията и управлението на осъществяваните в него дейности. В секцията „Кариерно развитие” са публикувани актуални изследвания за заетостта на възпитаниците на университета, състоянието на пазара на труда и търсенето на кадри със съответен образователен профил.

В електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN) се публикува информация за отличените студенти през съответната учебна годината (за висок успех, награди на студентски олимпиади, научни форуми, спортни състезания и други техни изяви). В нея се поддържа база данни за успешно реализиралите се в практиката завършили студенти, с кратки интервюта за тяхното професионално развитие и интересите им за продължаване на сътрудничеството с университета.

Конкретно информация за кандидат-студентите, студентите и обществеността се осигурява и чрез информационните табла в учебните корпуси на университета. Такава информация се осигурява още чрез много добре оформени печатни материали, които се разпространяват безплатно сред различни целеви групи.

8.1.2. В ИУ е установена практика за публично огласяване и популяризиране на научните постижения на преподавателите, студентите и докторантите. Огласява се и актуална информация за провежданите научни форуми и изпълняваните проекти в университета и за възможностите за участие в тях на академичната общност.

За популяризирането на научните постижения на преподавателите, студентите и докторантите на интернет страницата на ИУ се поддържа актуален научен календар. На нея се огласява също така информация за научноизследователската дейност на академичния състав на университета, провежданите в него научни форуми и възможностите за участие в тях на преподавателите, студентите и докторантите, както и в образователни и изследователски проекти. Чрез личните страници (блогове) на преподавателите се огласяват техните научни публикации и споделят мнения за университетски публикации в социалните мрежи Facebook и Twitter.

8.1.3. На официалната интернет страница на ИУ се публикува подробна информация за международната дейност и сътрудничеството с чуждестранни висши училища, включително и по европейски образователни програми, възможностите и процедурите за кандидатстване на студентите, докторантите и преподавателите по програми за международен обмен, научната и публикационната дейност на академичния състав, както и за предлаганите от университета съвместни образователни програми с чуждестранни висши училища и възможностите за издаване на двойни дипломи.

На университетската интернет страница е публикувана актуална информация за международната дейност на ИУ, програмите „Еразъм+” и „СЕЕРУС”, възможностите за академичен обмен на студенти, докторанти и преподаватели в университета по тези програми, процедурите за кандидатстване по тях, чуждестранните партньори и подписаните международни договори и споразумения за сътрудничество в образователната и научноизследователската дейност. Публикувана е също така информация за възможностите на студентите да се обучават по съвместни образователни програми с чуждестранни висши училища и да получават двойни дипломи.

8.1.4. ИУ огласява на своята официална интернет страница информация за осъществените вътрешни и външни одити, сертификациите на СУК и акредитациите на университета, за предприетите действия във връзка с изпълнението на препоръките при тях и при анкетните проучвания сред различни целеви групи за качеството на обучението и за реализацията на неговите възпитаници.

На интернет страницата на ИУ са огласени резултатите от извършените през оценявания период вътрешни одити на СУК и на структурните му звена. В полето „Акредитация и сертификати” е публикувана информация за сертифицирането на СУК на университета от Germanischer Lloyd и за нейното ресертифициране от DNV GL. В него са публикувани и решенията на АС на НАОА за институционалната акредитация на университета и на постоянни комисии на агенцията за програмните акредитации на предлаганите от него професионални направления и докторски програми. Огласени са и резултатите от проведените анкетни проучвания сред студентите и работодателите за качеството на обучението в университета и професионалната реализация на възпитаниците му, както и за предприетите действия по направените препоръки при тези проучвания.

Констатации за изпълнението на критерий 8.1:

В ИУ се огласява голям обем информация за основните университетски дейности. В него са създадени подходяща среда, правила и практики за прилагането на различни комуникационни средства, включително чрез електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN), за предоставянето на подробна информация за предлаганите от него образователни програми в отделните ОКС и професионални направления, условията за обучение, професионалната реализация и кариерното развитие на възпитаниците на университета, научната и публикационната дейност на академичния състав, сътрудничеството с чуждестранни висши училища и друга информация, представляваща определен интерес за кандидат-студентите, студентите, докторантите и обществеността.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми съобразно еволюцията на научните знания и технологии.

9.1.1. В ИУ се осъществява регулярен мониторинг и преглед на предлаганите от него образователните програми, с цел тяхното съобразяване с потребностите на обществото, развитието на научните знания и информационните и комуникационните технологии. Това създава благоприятна среда и мотивация за трансфер на изследователските резултати и иновации на академичния състав на университета в учебното съдържание на отделните дисциплини.

В ИУ се извършва регулярен мониторинг на предлаганите от него образователни програми в отделните ОКС и професионални направления по процедурата „Мониторинг,

периодичен преглед и актуализиране на учебната документация” към СУК, с цел привеждане на програмите в съответствие с икономическите и социалните потребности на обществото и развитието на научните знания и новите информационни и комуникационни технологии, при отчитане на мненията и становищата на студентите, докторантите и работодателите за качеството на отделните програми. През оценявания период в университета са осъществени цялостни и частични актуализации на почти всички образователни програми, като по тях са изразени писмени становища на 98 студенти и 145 работодатели, които са публикувани на електронната платформа за сътрудничество с бизнеса (UEBN).

9.1.2. В ИУ е утвърдена практиката всички одобрени за определен академичен цикъл образователни програми да се оповестяват на неговата интернет страница. Първичните звена на университета осъществяват системен контрол за стабилността на програмите и за тяхното съответствие с обществените потребности и изисквания на пазара на труда, с което се гарантира по-високо качество и актуалност на предлаганите от университета образователни програми през съответния академичен цикъл.

Предлаганите от ИУ образователни програми в отделните ОКС и професионални направления се огласяват на интернет страниците на университета и на Колежа по туризъм. Периодично се проучва необходимостта от тяхното актуализиране съобразно потребностите на обществото и търсенето на пазара на труда на специалисти с конкретен образователен профил.

В университета се извършва цялостна актуализация на образователните програми при промяна на техните наименования, като през оценявания период са осъществени и документираны по установените в университета правила 22 процедури за цялостни актуализации и 32 процедури за частични актуализации на образователни програми в отделните ОКС и професионални направления. Обобщената информация за проведените обсъждания на програмите в колективните органи за управление в университета във връзка с тяхната актуализация е посочена в таблица 13. При проверката на ЕГ не са констатирани структурни или целеви недостатъци на съответните образователни програми.

9.1.3. В ИУ се извършва редовно мониторинг и преглед на образователните програми от институционализираните му структури с цел, осигуряване на надеждна информация за необходимостта от извършване на промени в тях съобразно потребностите на практиката и пазара на труда от висококвалифицирани специалисти в конкретни области.

За осигуряването на надеждна информация за необходимостта от усъвършенстване на учебната документация на отделните образователни програми в ИУ се прилага процедурата „Създаване и актуализиране на учебната документация”. Мненията и препоръките на студентите, докторантите и работодателите във връзка с разработването на нови образователни програми и актуализирането на съществуващите програми се документират чрез специални формуляри, които са елемент на СУК на университета.

През оценявания период в прегледите на предлаганите от ИУ образователни програми са участвали пряко или косвено 1414 студенти и 269 работодатели (Таблица 14), чието мнение е вземано предвид при обновяването на отделните програми.

9.1.4. В ИУ системно се проучва търсенето на пазара на труда на специалисти в конкретни области. На тази основа се вземат обосновани управленски решения и предприемат действия за разкриване на нови образователни програми, преразглеждане или закриване на съществуващи програми.

В ИУ се осъществява системно проучване на състоянието и тенденциите в развитието на пазара на труда и на неговите потребности от специалисти с висше образование в конкретни

области. За тази цел се провеждат и периодични срещи с ръководствата на бизнес организации, потребители на кадри на университета, на които се обсъждат техните професионални качества и компетенции и се набелязват насоките за подобряването им съгласно изискванията на съвременния бизнес. На основата на тях се формира обоснована управленска политика и предприемат действия за разкриване на нови образователни програми, налагани от практиката, за извършване на промени в съществуващите програми или за закриване на програми, които не са актуални в съдържателно отношение от гледна точка на потребностите на бизнеса или не са предпочитани от кандидат-студентите и други заинтересовани страни.

9.1.5. В ИУ има разработена нормативна уредба и процедура за регламентиране на ангажираността на преподавателите, студентите, докторантите и работодателите при мониторинга, прегледите и обновяването на образователните програми под различни форми, както и на прилаганите за тази цел инструменти от първичните и обслужващите звена в университета.

В университета е регламентирано нормативно участието на студентите, докторантите и работодателите в процедурите по мониторинга и прегледите на образователните програми. Техни представители участват в работата на колективните органи за управление в университета, както и в специализираните комисии по учебната дейност към факултетите и в Постоянната комисия по учебната дейност към университета при обсъждането на въпроси, свързани с разработването и актуализирането на образователните програми. През оценявания период са представени 22 доклада на студенти и работодатели за необходимостта от актуализиране на програми в бакалавърската степен и 19 доклада за програми в магистърската степен.

Участието на преподавателите при мониторинга и прегледите на образователните програми е постоянно, като отговорност за тяхното осъществяване носят първичните звена (катедрите) на ИУ и преподавателите, осигуряващи обучението по съответните програми.

Констатации за изпълнението на критерий 9.1.

В ИУ се осъществява регулярен мониторинг и периодично актуализиране на предлаганите от него образователни програми при активното участие в тези процеси на преподавателите, студентите, докторантите и представители на бизнеса. По този начин се осигурява актуалност на програмите и съответствие на тяхното съдържание със заложените цели в стратегическите документи на университета, с икономическите и социалните потребности на обществото, с еволюцията на научните знания и развитието на информационните и комуникационните технологии.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Висшето училище осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми.

10.1.1. В ИУ функционира сертифицирана СУК, която подлежи ежегодно на проверка и оценка от външна организация чрез извършване на контролни и ресертификационни одити. В него се извършват също така периодични вътрешни одити за оценка на функционирането на СУК и на качеството на обучението по отделните образователни програми, като резултатите от тях се огласяват на електронната страница на СУК. През оценявания период в университета са осъществени процедури за външно оценяване от постоянни комисии на НАОА и от чуждестранни университети-партньори за валидирането на обучението по съвместни

програми и издаването на двойни дипломи, за което са изготвяни самооценяващи доклади по определени от тях оценъчни критерии.

В ИУ е внедрена сертифицирана СУК съгласно изискванията на международния стандарт ISO 9001:2008, която подлежи ежегодно на проверка и оценка чрез извършване на контролни и ресертификационни одити от външна сертифицираща организация. В него функционира и система за електронизация и автоматизация на документооборота в рамките на СУК.

През оценявани период са извършени 8 вътрешни и 5 външни одити от сертифициращата организация DNV GL, като резултатите от тях са документирани в съответни доклади и огласени на електронната страница на СУК. След последните два вътрешни одита в университета са осъществени 11 коригиращи действия, свързани с открити несъответствия при одитите.

През същия период в университета са извършени пет външни оценявания по акредитационните процедури и критерии на НАОА: институционална акредитация (2012 г.) и програмни акредитации на ПН „Икономика” (2013 г.), ПН „Туризм” (2013 г.), ПН „Администрация и управление” (2014 г.) и ПН „Информатика и компютърни науки” (2014 г.). При последната акредитация е оценена положително и средата за осъществяване на дистанционно обучение в университета.

В ИУ се осъществява външно оценяване и от чуждестранните партньори по съвместните образователни програми във връзка с тяхното валидиране. При него се оценяват главно прилаганите академични стандарти в образователната дейност, качеството на обучението и системата за неговото управление, материалната и информационната база на университета и сътрудничеството му с чуждестранни висши училища и институции.

ИУ предоставя ежегодно информация за външно оценяване по Рейтинговата система на висшите училища в страната. Той е оценяван и чрез електронните системи Times Higher Education Rankings, QS World University Rankings и U-Multirank, като по последната система университетът се нарежда сред най-добрите висши училища в света по показателите процент на дипломиралите се студенти в стандартния срок на обучение, студентска мобилност и стратегически партньорства.

В ИУ се извършват също така ежегодни външни одити от Сметната палата за заверка на годишните му финансови отчети, които са заверявани „без резерви”. Осъществено е външно оценяване и на дейността на Кариерния център към университета, като служителите в центъра са сертифицирани по международната програма GCDF.

10.1.2. В ИУ се осъществява следакредитационен мониторинг за оценяване изпълнението на препоръките при процедурите за външно оценяване от постоянни комисии на НАОА и при извършваните вътрешни и външни одити на СУК на университета.

За целите на регулярния мониторинг и поддържането на устойчивост на качеството, в университета е създадена **Постоянна комисия за следакредитационно наблюдение и контрол**, като помощен орган на академичния съвет. Тя осъществява контрол за изпълнението на препоръките при съответните акредитации и одити в университета, с цел постигане на напредък по отношение на качеството и по-високото му оценяване при следващи външни и вътрешни оценъчни процедури.

През периода 2012-2016 г. в ОНС „доктор” са оценени и акредитирани от постоянни комисии на НАОА 17 докторски програми, като 70,6% от тях са с оценка над 9 и шестгодишен срок на акредитация. В ОКС „магистър” са акредитирани 34 програми, от които две програми (в професионалното направление „Информатика и компютърни науки”) са с оценка 8,44 и петгодишен срок на акредитация, а останалите програми са с оценки между 9,18 и 9,70 със шестгодишен срок на акредитация. В ОКС „бакалавър” са акредитирани 25 програми, а в ОКС „професионален бакалавър” – 4 програми.

За кандидатстудентския прием за учебната 2017/2018 година в ИУ са разкрити четири нови програми в магистърската степен (три в ПН 3.8 „Икономика” и една в ПН 4.6 „Информатика и компютърни науки”), три програми са с променени наименования (две в ПН 3.7 „Администрация и управление” и една в ПН 3.8 „Икономика”), а в бакалавърската степен са разкрити 8 нови програми и 7 програми с променени наименования, за което е изпратен уведомителен доклад до НАОА.

10.1.3. В ИУ са разработени и се прилагат процедури за предприемане на действия във връзка с препоръките при акредитациите на университета и професионалните направления.

В университета се прилагат процедури, разписани в **Наръчника по качеството**, и осъществяват целенасочени действия за изпълнението на препоръките при провежданите в него акредитации. Във връзка с изпълнението на направените от АС на НАОА препоръки при предходната му институционална акредитация, университетът е представил в агенцията два доклада съгласно нейните методически указания и критериите за САНК, които са утвърдени от съвета.

Средният брой на проучените образователни програми в университета през последните пет години, при които е констатирана необходимост от актуализация, е 38 (Таблица 14). През този период средногодишно са оценявани редовно 72 програми, а 16 програми са прекратени поради недостатъчен интерес към тях (Таблица 15). В университета не се осъществява обучение на студенти и докторанти по временно разрешение или по неакредитирани образователни програми. В него не са извършвани промени в образователни програми в резултат на външни оценки.

Констатации за изпълнението на критерий 10.1:

В ИУ се провеждат регулярни външни и вътрешни одити, осъществява се самооценяване във връзка с акредитационните процедури на НАОА и следакредитационен мониторинг на отделните образователни програми. По този начин се гарантира поддържането на високо качество на обучение по тях и изпълнението на препоръките при осъществяването външно оценяване от постоянни комисии на НАОА и от други органи, както и при извършваните външни и вътрешни одити в университета
